Adolygiad o Gyfyngiadau'r Coronafeirws - 15 Gorffennaf 2021

ASESIAD EFFAITH CRYNO

Cyflwyniad

Cafodd Asesiad Effaith Cryno ei lunio ym mis Rhagfyr 2020 ar ôl cyflwyno system o lefelau rhybudd yng Nghymru. Yn dilyn yr Adolygiad 21 Diwrnod ym mis Chwefror 2021, lluniwyd Asesiad Effaith Cryno pellach. Cafodd yr Asesiad Effaith Cryno diweddaraf ei lunio yn dilyn yr Adolygiad 21 Diwrnod ar 3 Mehefin.

Mae'r Cynllun Rheoli Coronafeirws diwygiedig ar gael ar wefan Llywodraeth Cymru.

Nod y ddogfen hon yw cofnodi asesiad o effaith y mesurau llacio a roddwyd ar waith neu a nodwyd yn yr Adolygiad 21 Diwrnod ar 15 Gorffennaf 2021 ar wahanol ddemograffeg yn y gymdeithas yng Nghymru.

Ym mis Rhagfyr, daeth 'amrywiolyn Alpha', sy'n fwy heintus, i'r amlwg. Arweiniodd hyn at gyfyngiadau llymach ar Lefel Rhybudd 4 (e.e. atal y mwyafrif helaeth o ddysgwyr ym myd addysg rhag dysgu wyneb yn wyneb). Ers hynny, mae'r sefyllfa o ran iechyd yng Nghymru wedi gwella sydd wedi golygu bod modd llacio'r cyfyngiadau rywfaint yn adolygiadau cyfyngiadau mis Chwefror a mis Mawrth. Mae'r gwelliannau wedi parhau ac wedi cael eu cynnal sy'n golygu bod modd symud yn ofalus ac yn raddol i Lefel Rhybudd 3 yng Nghymru.

Yn Lloegr, mae'r gostyngiad yn nifer y prif amrywiolyn presennol a nodwyd gyntaf yng Nghaint ('amrywiolyn Alpha') wedi bod yn cuddio'r cynnydd cyflym (o lefelau isel) mewn heintiau o ganlyniad i amrywiolyn Delta. Mae bron yn sicr bod gan amrywiolyn Delta fantais twf sylweddol dros amrywiolyn Alpha (hyder uchel), er bod cryn ansicrwydd o hyd ynghylch hyd a lled y fantais hon.

Mae'r ansicrwydd ynghylch y fantais twf rhwng amrywiolion Alpha a Delta yn golygu nad ydym mewn sefyllfa i symud i lawr yn llawn i lefel rhybudd 1 yng Nghymru. Fel rhan o'r agwedd ofalus barhaus at lacio a fabwysiadwyd yng Nghymru, bydd y camau cyntaf tuag at symud o lefel rhybudd 2 i lefel rhybudd 1 yn dechrau gyda chamau llacio sy'n ymwneud yn bennaf â gweithgareddau awyr agored. Bydd gweddill y mesurau llacio sy'n ofynnol mewn perthynas â gweithgareddau dan do yn cael eu hadolygu, ond ni fyddant yn cael eu hystyried cyn 21 Mehefin.

Dyma'r prif fesurau llacio a roddwyd ar waith yn yr Adolygiad 21 Diwrnod ar 15 Gorffennaf 2021:

O 17 Gorffennaf 2021:

- Mae'r cyfyngiadau ar ymgynnull ag eraill dan do wedi eu llacio er mwyn caniatáu i hyd at 6 o bobl o hyd at 6 o aelwydydd (heb gynnwys plant dan 11 oed na gofalwyr o unrhyw un o'r aelwydydd hyn) ymgynnull mewn anheddau preifat a llety gwyliau.

- Mae'r cyfyngiadau ar ymgynnull ag eraill mewn gweithgareddau a digwyddiadau dan do yn cael eu llacio er mwyn caniatáu i hyd at 200 o bobl i ymgasglu wrth sefyll a 1,000 wrth eistedd

- Mae'r cyfyngiadau sy'n atal Canolfannau Sglefrio Iâ rhag agor yn cael eu dileu

- Bod y cyfyngiadau sy'n atal Canolfannau Adloniant i Oedolion rhag agor yn cael eu dileu

- Mae'r cyfyngiadau ar ymweliadau addysgol preswyl yn cael eu llacio i gynnwys y ddarpariaeth ar gyfer sefydliad arall y tu allan i'r ysgol i ymgasglu ac aros dros nos mewn grwpiau cyson o 30 o blant hyd at 18 oed

- Mae'r cyfyngiadau ar ymgynnull yn yr awyr agored yn cael eu dileu, gan ganiatáu i unrhyw nifer o bobl ymgynnull yn unrhyw le yn yr awyr agored.

Y cefndir deddfwriaethol

Daeth Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Cymru) 2020 i rym ar 26 Mawrth 2020, a chawsant eu disodli wedyn gan Reoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 2) (Rhif 3) a (Rhif 4) (Cymru) 2020. Mae modd gweld fersiwn wedi'i chydgrynhoi o'r Rheoliadau diweddaraf yma.

Mae'r Asesiad Effaith Cryno hwn yn ymwneud â'r diwygiadau a wnaed i Reoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 5) (Cymru) 2020 o ganlyniad i'r Adolygiad 21 Diwrnod ar 3 Mehefin 2021.

Adolygu rheoliadau cyfyngiadau

Adolygir y Rheoliadau bob tair wythnos yn unol â'r wybodaeth a'r dystiolaeth ddiweddaraf.

Asesiadau o'r Effaith

Mae'r asesiadau canlynol o'r effaith, sy'n ymwneud â'r mesurau llacio a roddwyd ar waith, i'w gweld yng ngweddill y ddogfen hon:

i. 'Rheol 6' i gwrdd dan do mewn anheddau preifat
ii. Digwyddiadau Dan Do
iii. Canolfannau Sglefrio Iâ
iv. Clybiau Nos a Chanolfannau Adloniant i Oedolion
v. Ymweliadau Preswyl

vi. Cwrdd yn yr awyr agored

i. ‘Rheol 6’ i gwrdd dan do mewn anheddau preifat

EFFEITHIAU AR LESIANT

Mae effeithiau negyddol mawr yn gysylltiedig â chyfyngu ar allu pobl i gymdeithasu.

Cynhaliodd Iechyd Cyhoeddus Cymru arolwg ar iechyd a llesiant (21 i 27 Mehefin 2021), a phan ofynnwyd i bobl sut roeddent yn teimlo yn ystod yr wythnos ddiwethaf, dywedodd 25% o bobl eu bod yn teimlo’n unig o bryd i’w gilydd ac roedd 11% yn teimlo’n unig drwy’r amser neu’n aml. Roedd tua 27% o bobl yn teimlo’n ynysig o bryd i’w gilydd, gyda 10% yn dweud eu bod yn teimlo fel hyn drwy'r amser neu’n aml. Dros y cyfnod hwn, roedd 14% yn dweud eu bod yn poeni’n fawr am eu hiechyd meddwl a’u llesiant. Mae hyn er gwaethaf y cyfyngiadau presennol sy’n caniatáu aelwydydd estynedig a’r rheol chwech mewn lleoliadau sy’n cael eu rheoleiddio. Dylai caniatáu’r rheol chwech dan do helpu llesiant y rhai a allai deimlo’n unig neu wedi eu hynysu, drwy ganiatáu rhagor o gyfleoedd ar gyfer cymdeithasu.

Fe wnaeth ton flaenorol arolwg Iechyd Cyhoeddus Cymru (10 i 16 Mai 2021) ddadansoddi tueddiadau cwestiynau dethol am lesiant pobl yn ystod y pandemig. Dywedodd 42% o’r ymatebwyr fod eu hiechyd meddwl yn waeth adeg yr arolwg o’i gymharu â chyn y pandemig, sy’n cyfateb i dros 1 miliwn o oedolion. Roedd menywod a phobl iau yn fwy tebygol o ddweud bod eu hiechyd meddwl wedi gwaethygu yn ystod y pandemig.[1]

Cynhyrchodd y Swyddfa Ystadegau Gwladol ddadansoddiad hefyd ym mis Mai 2021 a oedd yn edrych ar effaith Coronafeirws ar iselder ymysg oedolion yn y Deyrnas Unedig. Roedd hyn yn dangos bod tua un rhan o bump o oedolion yn debygol o fod yn profi rhyw fath o iselder ym mis Tachwedd 2020, sydd bron i ddwywaith y cyfraddau a adroddwyd cyn y pandemig. Roedd hefyd yn dangos bod oedolion iau, menywod, y rhai nad oeddent yn gallu fforddio costau annisgwyl, pobl anabl neu’r rhai sy'n byw mewn ardaloedd o amddifadedd yn fwy tebygol o fod yn profi iselder.[2]

EFFEITHIAU ECONOMAIDD

Gan fod y newidiadau hyn yn canolbwyntio ar y gallu i 6 o bobl gwrdd mewn cartrefi preifat, nid yw’n debygol o gael effaith sylweddol ar yr economi. Gallai arwain at bobl yn teithio ymhellach ac yn amlach i gwrdd yng nghartrefi pobl eraill. Gallai hyn gael effaith gadarnhaol ymylol os yw’n annog pobl i wario mwy ar nwyddau a gwasanaethau o ganlyniad i fwy o gymdeithasu. I’r gwrthwyneb, os yw pobl yn dewis gwneud mwy o weithgareddau gartref yn hytrach na mynd allan, gallai hyn gael

[1] https://phw.nhs.wales/topics/latest-information-on-novel-coronavirus-covid-19/how-are-you-doing/how-are-we-doing-in-wales-reports/week-58-report-how-are-we-doing-in-wales1/
[2] Coronavirus and depression in adults, Great Britain - Office for National Statistics (ons.gov.uk)

effaith negyddol ymylol os yw pobl yn gwario llai. Mae'n debygol y bydd y ddwy effaith hyn yn fach iawn ac yn cael effaith fach iawn ar allbwn economaidd.

EFFEITHIAU AMGYLCHEDDOL

Gallai'r cynnydd posibl yn nifer y bobl sy'n symud effeithio ar ansawdd aer wrth i bobl ddechrau teithio'n bellach yng Nghymru ac i Gymru. Bydd y sefyllfa bresennol o ran iechyd a chapasiti cyfyngedig trafnidiaeth gyhoeddus yn golygu bod mwy yn defnyddio cerbydau preifat a bydd llai yn rhannu ceir. Mae teithio llesol yn cael ei hyrwyddo'n weithredol, ond nid yw hyn yn debygol o fod yn ymarferol ar gyfer pellteroedd hirach.

Gallai defnyddio mwy o fannau awyr agored hefyd gael effaith gadarnhaol ar agweddau a chanfyddiadau pobl o nwyddau cyhoeddus amgylcheddol. Gallai hyn helpu i atgyfnerthu manteision mesurau amddiffyn yr amgylchedd wrth i ni symud ymlaen o'r cyfyngiadau symud dros amser. Mae perygl hefyd o gael effeithiau amgylcheddol negyddol o ganlyniad i gael gormod o bobl mewn un lle a thaflu sbwriel, sydd wedi'i weld yn ddiweddar mewn mannau yng Nghymru a llawer o ardaloedd twristiaeth poblogaidd ledled Lloegr. Mae hyn yn cael ei waethygu gan y newid i ddarparu bwyd a diod tecawê o ystyried y cyfyngiadau parhaus ar dafarndai, caffis a bwytai. Gallai negeseuon cyhoeddus ynghylch yr angen i weithredu'n gyfrifol i ddiogelu'r amgylchedd ac osgoi lleoedd gorlawn helpu i liniaru hyn ymhellach. Mae'n debyg y bydd problem barhaus gyda mwy o wastraff o fwyd a diod tecawê nes bydd y cyfyngiadau ar safleoedd cysylltiedig wedi'u llacio.

ASESIADAU O'R EFFAITH

Effeithiau ar gydraddoldeb

Mae asesiad o'r effeithiau yn ôl nodweddion gwarchodedig wedi'i nodi isod. Yn gyffredinol, mae'r cynnig yn hyrwyddo cydraddoldeb gan ei fod yn caniatáu i hyd at chwech o bobl o hyd at chwe aelwyd gwrdd am unrhyw reswm yn yr awyr agored, gan gynnwys gerddi preifat a lleoliadau lletygarwch yn yr awyr agored a fydd wedi effeithio ar wahanol grwpiau mewn gwahanol ffyrdd.

Grŵp neu nodwedd warchodedig	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau?***
Oed (meddwl am wahanol grwpiau oedran)	*Cadarnhaol: Bydd caniatáu i 6 o bobl o hyd at 6 aelwyd wahanol gwrdd am unrhyw reswm mewn anheddau preifat ac mewn llety gwyliau* o fudd i'r rhai sy'n cael eu hynysu oddi wrth eu teulu a'u ffrindiau, gan liniaru effeithiau unigrwydd ac arwahanrwydd neu allgáu digidol. *Negyddol:* Mae'n bosibl y bydd pobl o bob oed, ond yn enwedig pobl hŷn, yn poeni am fwy o risgiau o ganlyniad i gynnydd yn nifer y bobl sy'n cwrdd dan do	Mae amrywiaeth o ddata arolwg yn awgrymu mai pobl iau (18-29 oed) yw'r mwyaf tebygol o boeni am eu hiechyd meddwl, a'u bod yn fwy tebygol o deimlo'n ynysig na grwpiau eraill. Mae pobl dros 70 oed yn fwy tebygol o fod yn poeni am eu hiechyd a'r risg o ddal COVID-19. Fodd bynnag, mae'r rhan fwyaf o'r grŵp oedran hwn wedi cael y dos cyntaf o'r brechlyn o leiaf, felly gallai hynny leddfu rhai o'r pryderon.	Bydd canllawiau'n cael eu cyhoeddi i amlinellu'r risgiau sy'n gysylltiedig â phobl yn cwrdd dan do (hyd at 6 o bobl o 6 aelwyd), a sut orau i ddiogelu yn erbyn trosglwyddo'r feirws (cadw pellter cymdeithasol, awyru, hylendid, gan gynnwys golchi dwylo). Canllawiau parhaus i'r rhai sy'n eithriadol o agored i niwed yn glinigol i sicrhau bod risgiau ychwanegol yn cael eu hystyried pan fyddant dan do.
Anabledd (meddyliwch am wahanol fathau o anabledd)	Cadarnhaol: ar gyfer pobl anabl nad oedd angen iddynt gael gafael ar ddarpariaeth o dan gymorth a gofal, byddant yn cael cwrdd yn gymdeithasol gyda ffrindiau a theulu ychwanegol dan do *mewn anheddau preifat ac mewn llety gwyliau*	Roedd ein rheolau eisoes yn caniatáu i bobl anabl (gan gynnwys plant anabl) gael gafael ar gymorth a gofal gan ffrindiau a theulu. Felly, gallai pobl anabl gyfarfod yn barod.	Ni chynigir unrhyw fesurau lliniaru ychwanegol

Grŵp neu nodwedd warchodedig	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau?***
Ailbennu rhywedd (y weithred o drawsnewid a phobl drawsryweddol)	*Cadarnhaol:* Efallai fod y cyfyngiadau wedi cyfyngu ar y gallu i gael mynediad at rwydweithiau cymorth a fyddai'n cael effaith negyddol ar lesiant.	*Ni nodwyd unrhyw dystiolaeth benodol*	*Amh*
Beichiogrwydd a mamolaeth	***Cadarnhaol:*** Mae'n bosibl bod y cyfyngiadau ar gwrdd ag aelwydydd eraill wedi gwaethygu unigrwydd, teimlo'n ynysig neu'r gallu i gael mynediad at rwydweithiau cymorth	*Ni nodwyd unrhyw dystiolaeth benodol*	*Amh*
Hil (yn cynnwys gwahanol leiafrifoedd ethnig, sipsiwn a theithwyr a mudwyr, ceiswyr lloches a ffoaduriaid)	*Cadarnhaol:* Dim effeithiau gwahaniaethol penodol ar aelwydydd *Negyddol:* Mae'n hysbys bod unigolion Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig yn wynebu mwy o risg yn sgil effeithiau'r coronafeirws ac fe allent fod yn fwy pryderus ynghylch llacio'r cyfyngiadau.		Gweithgareddau cyfathrebu cyffredinol ar y risgiau i grwpiau gwahanol a'r angen parhaus i bawb barhau i ddilyn canllawiau fel cadw pellter cymdeithasol a sicrhau hylendid da.
Crefydd, cred a diffyg cred	Heb ganfod effeithiau gwahaniaethol penodol	*Amh*	*Amh*

Grŵp neu nodwedd warchodedig	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau?***
Rhyw / Rhywedd	*Cadarnhaol:* Mae'n ymddangos bod y cyfyngiadau'n effeithio ar wahanol rywiau mewn gwahanol ffyrdd, a gellid lliniaru hyn drwy lacio'r cyfyngiadau.	Mae arolygon yn dangos bod menywod yn fwy tebygol o fod yn hunanynysu, o boeni'n fawr am eu hiechyd meddwl, o deimlo'n bryderus ac o deimlo'n ynysig. Mae mwy o fenywod yn dweud bod y cyfyngiadau symud yn cael effaith negyddol ar eu cwsg	Ni chynigir unrhyw fesurau lliniaru ychwanegol
Cyfeiriadedd rhywiol (lesbiaidd, hoyw a deurywiol)	Heb ganfod effeithiau gwahaniaethol penodol	*Amh*	*Amh*
Priodas a phartneriaeth sifil	Heb ganfod effeithiau gwahaniaethol penodol.	Roedd pobl a oedd yn briod neu'n cyd-fyw yn llai tebygol na'r cyfartaledd o deimlo'n unig (unigrwydd y 'cyfnod clo' a chronig) (arolwg barn a ffordd o fyw ONS, Mai 20)	*Amh*
Plant a phobl ifanc hyd at 18 oed	*Cadarnhaol:* Mae plant dan 11 oed yn cael eu heithrio o'r cyfyngiad sy'n nodi mai chwech o bobl sy'n cael cwrdd.	Y ddau brif fater i blant (12-18 oed) o ran cyfyngiadau yw 'peidio â gallu treulio amser gyda ffrindiau' (72%) a 'peidio â gallu ymweld ag aelodau o'r teulu' (59%) (arolwg Coronafeirws a Fi, Ionawr 2021)	*Amh*

Grŵp neu nodwedd warchodedig	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau?***
Aelwydydd incwm isel	*Cadarnhaol:* Mae'n bosibl bod y cyfyngiadau ar gwrdd ag aelwydydd eraill wedi gwaethygu unigrwydd, teimlo'n ynysig neu'r gallu i gael mynediad at rwydweithiau cymorth.	*Arolwg Llesiant Iechyd Cyhoeddus Cymru*: mae'r rhai sy'n byw yn yr ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru yn fwy tebygol o fod yn hunanynysu ac o deimlo'n bryderus ac ynysig yn ystod cyfyngiadau'r coronafeirws, yn ogystal â bod yn fwy pryderus am eu hiechyd meddwl	*Amh*

Hawliau Dynol a Chonfensiwn y Cenhedloedd Unedig

Prif bwrpas y cyfyngiadau a'r gofynion sy'n gysylltiedig â'r cyfyngiadau symud yw diogelu hawl pawb i fywyd. Mae hyn wedi arwain at gyfyngiadau ar hawliau megis ar fywyd preifat a theuluol a'r rhyddid i ymgynnull a chymdeithasu ar sail y gellir ei gyfiawnhau yn ymwneud ag iechyd. Mae iechyd y cyhoedd yn cael ei ddisgrifio fel rheswm derbyniol dros atal yr hawliau hyn, ar yr amod ei fod yn angenrheidiol ac yn gymesur. Er gwaethaf y cyfyngiadau symud parhaus, yn gyffredinol mae'r cynnig hwn yn effeithio ar y canlynol:

Hawliau Dynol	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau negyddol?***
Yr hawl i fwynhau perthnasau teuluol heb ymyrraeth gan y llywodraeth (ee yr hawl i fyw gyda'ch teulu ac i gael cyswllt rheolaidd)	*Cadarnhaol*: bydd cael gwared ar y cyfyngiadau ar gwrdd â phobl eraill dan d yn hwyluso perthnasoedd teuluol drwy gyfyngu ar y cyfyngiadau a osodir gan y llywodraeth. Mae'r cyfyngiadau sy'n dal yn eu lle o ran bod dan do a nifer yr aelwydydd yn parhau i fod yn gymesur ar sail iechyd y cyhoedd.	Roedd y cyfyngiadau'n seiliedig ar resymau iechyd y cyhoedd ac mae'r broses asesu ac adolygu'n ceisio dileu'r rhain cyn gynted â nad ydynt yn gymesur mwyach. Mae'r broses hon wedi arwain at y cynnig i godi'r cyfyngiad hwn.	Does dim effeithiau negyddol penodol yn deillio o'r cynnig.

Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn

Ystyriwyd y confensiwn yn yr asesiad hwn. Mae'r cyfyngiadau ar symud ac ymgynnull yn gwrthdaro â'r Erthyglau canlynol:

- Erthygl 15 – Mae gan blant yr hawl i gydgyfarfod ac ymuno gyda grwpiau a sefydliadau, cyn belled â bod hynny ddim yn cadw pobl eraill rhag mwynhau eu hawliau.

- Erthygl 31 – Mae gan bob plentyn hawl i ymlacio a chwarae, ac i gymryd rhan mewn amrywiaeth eang o weithgareddau.

Nid yw plant dan 11 oed yn cael eu cynnwys yn y cyfyngiadau ar gwrdd y tu allan. Bydd y mesur llacio hwn yn lliniaru'r cyfyngiadau ar blant hŷn ac yn caniatáu iddynt gwrdd â rhagor o'u ffrindiau ar yr un pryd. Bydd yr hawliau hyn yn dal i gael eu

cyfyngu gan yr angen i atal y feirws rhag lledaenu a diogelu iechyd y cyhoedd (ee cadw pellter corfforol parhaus).

Mae’r arolwg Coronafeirws a Fi o 23,700 o blant yng Nghymru yn sicrhau bod safbwyntiau plant yn sail i ddewisiadau polisi (Erthygl 12 – Mae gan blant yr hawl i ddweud beth ddylai ddigwydd yn eu barn nhw, pan fydd oedolion yn gwneud penderfyniadau sy’n effeithio arnynt, a bod eu barn yn cael ei hystyried). Mae'r arolwg wedi canfod mai’r ddwy reol aros gartref sydd wedi cael yr effaith fwyaf ar sut mae pobl ifanc (12-18 oed) yn teimlo yw ‘peidio â gallu treulio amser gyda ffrindiau’ (72%) a ‘peidio â gallu ymweld ag aelodau'r teulu’ (59%). I lawer, mae wedi bod yn bleser treulio mwy o amser gyda’r teulu, dysgu sgiliau newydd a mwynhau’r awyr agored mewn gerddi ac wrth ymarfer corff dyddiol.

I rai, mae’r cyfnod hwn hefyd wedi dod â rhyddhad o bwysau cymdeithasol ac iechyd blaenorol fel anawsterau iechyd meddwl neu fwlio.

Y Gymraeg

Ni chanfuwyd bod y cynnig yn cael unrhyw effaith negyddol ar y Gymraeg. Yn gyffredinol, gallai’r gallu i gwrdd â phobl o hyd at bum aelwyd y tu allan gael effaith gadarnhaol ar y defnydd o’r Gymraeg. Bydd hyn yn galluogi siaradwyr Cymraeg i gwrdd â siaradwyr Cymraeg eraill ledled Cymru a thu hwnt. Nid yw’r cynnig hwn yn effeithio ar addysg cyfrwng Cymraeg.

ii. Digwyddiadau Dan Do

EFFEITHIAU AR LESIANT

Mae nifer o astudiaethau sy’n berthnasol i Gymru ac yn rhyngwladol yn dangos bod y coronafeirws yn cael, neu’n debygol o gael, effaith barhaol ar lesiant pobl.[3]. Mae’n gwaethygu teimladau o orbryder, unigrwydd ac anhapusrwydd ymysg pobl. Mae hyn yn aml oherwydd diffyg cyswllt â’u cyfoedion.

Mae’r What Works Centre for Wellbeing yn nodi tystiolaeth gref y gall celfyddydau cyfranogol, chwaraeon a gweithgareddau diwylliannol wella llesiant pan fyddant yn dod â chyfranogwyr at ei gilydd yn yr un gofod ffisegol[4].

Mae cymryd rhan mewn gweithgareddau, a gweithgarwch corfforol a chwaraeon yn neilltuol, yn chwarae rhan yn y gwaith o leihau unigrwydd a theimlo'n ynysig, cefnogi cenedl iach ac egnïol, ac mae'n rhan annatod o'r agenda ataliol ehangach ar draws ystod o feysydd portffolio traws-lywodraethol. Mae tystiolaeth wyddonol dda yn nodi

[3] Gweler er enghraifft

https://whatworkswellbeing.org/blog/places-spaces-and-loneliness-what-matters-for-participatory-art-and-sport/?mc_cid=c975bde8f8&mc_eid=e4236b0dbe

y gall bod yn gorfforol egnïol ein helpu i fyw bywydau iachach a hapusach. Gall gweithgarwch corfforol rheolaidd leihau'r risg o ddioddef llawer o gyflyrau cronig gan gynnwys clefyd coronaidd y galon, strôc, diabetes math 2, dementia, rhai mathau o ganser, gordewdra, problemau iechyd meddwl a chyflyrau cyhyrysgerbydol.

Roedd canlyniadau arolwg a gomisiynwyd gan Chwaraeon Cymru ac a gynhaliwyd gan Savanta ComRes ym Mai a Hydref 2020 yn dangos bod pobl yn gyffredinol yn gwneud llai o weithgarwch corfforol ar hyn o bryd.

Mae Traciwr Teimladau Defnyddwyr COVID-19 y Deyrnas Unedig yn gofyn i drigolion y Deyrnas Unedig pa fathau o weithgareddau maen nhw'n fwy neu'n llai tebygol o'u gwneud o'u cymharu â'r arfer dros y misoedd nesaf. Mae'r data diweddaraf yn dangos cynnydd yn y lefelau ymgysylltu a fwriedir gydag 'adloniant, arlwyo a digwyddiadau' (e.e. bwytai, sinemâu, gwyliau ac ati) wrth i'r cyfyngiadau symud gael eu codi. Roedd y bwriad ymysg trigolion y Deyrnas Unedig wedi cyrraedd lefelau niwtral net am y tro cyntaf ers dechrau'r arolwg,[5] ac o ddechrau mis Mai, dywedodd trigolion Cymru eu bod yn uwch na'r bwriad arferol ar gyfer y math hwn o weithgaredd.[6]

Mae deisyfiad am ryngweithio a chyfarfodydd wyneb yn wyneb hefyd er mwyn datblygu rhwydweithiau, meithrin cysylltiadau, dysgu, datblygu a throi cefn ar flino ar Teams a Zoom. Mae'r sector yn nodi bod dwysedd rhith gysylltiadau a chyfarfodydd yn cael effaith negyddol ar bobl a'u llesiant.

EFFEITHIAU ECONOMAIDD

Mae llawer o gwmnïau'n defnyddio Cynllun Cadw Swyddi drwy gyfnod y Coronafeirws (CJRS) Llywodraeth y Deyrnas Unedig i roi staff ar ffyrlo neu fathau eraill o gymorth. Mae'r CJRS yn sicrhau, petai gweithwyr yn cael eu rhoi ar ffyrlo, y bydd Llywodraeth y Deyrnas Unedig yn gwarantu 80% o'u hincwm cyflogedig arferol (gyda chyflogwyr yn cael ychwanegu at y cyflog yn ôl eu disgresiwn). Gostyngodd Llywodraeth y Deyrnas Unedig lefel eu cyfraniad at yr hyn a warentir o ddiwedd mis Mehefin ymlaen, sy'n golygu y bydd gofyn i gyflogwyr gyfrannu'n raddol at sicrhau incwm eu gweithwyr. Daw'r cynllun i ben yn llawn ar 30 Medi. Mae'n bosibl y bydd rhoi'r gorau i ddefnyddio CJRS yn arwain at golli miloedd o swyddi o'r diwydiant digwyddiadau na fyddant yn gallu cyfrannu at y tapro os ydynt yn ei chael yn anymarferol yn fasnachol iddynt agor. Mae pryderon y gallai diffyg eglurder ynghylch cael gwared ar gyfyngiadau arwain at ddiswyddo staff yn rhagofalus yn wyneb ansicrwydd sylweddol ynghylch refeniw yn y dyfodol.

Canfu arolwg o'r diwydiant digwyddiadau ym mis Tachwedd 2020[7], fod 75% o'r ymatebwyr sy'n cyflogi staff wedi gorfod rhoi staff ar ffyrlo. Mae tua hanner (52%) y rhai sy'n cyflogi staff naill ai wedi dileu swyddi, wedi rhoi rhybudd neu'n bwriadu dileu swyddi, neu'n rhagweld gorfod dileu swyddi. Mae'r golled ganolrifol fesul busnes sy'n

---

[5] VisitBritain [Covid-19 Consumer Sentiment Tracker]() 14-18 Mehefin 2021

[6] Croeso Cymru [Arolwg tracio defnyddwyr twristiaeth Covid-19]() 6 Ebrill-9 Mai 2021

[7] https://gov.wales/events-industry-and-supply-chain-business-covid-19-impact-survey-12-november-8-december-2020-html

ymateb i'r arolwg yn sgil yr argyfwng rhwng £50,001 a £100,000. Mae'r golled ganolrifol fesul busnes yn amrywio yn ôl maint y busnes. Mae'r golled ganolrifol ar gyfer y rhai sy'n cyflogi 1 i 5 aelod o staff o fewn yr ystod o £100,000 i £250,000, tra bo'r golled ganolrifol ar gyfer y rhai sy'n cyflogi mwy na 50 o staff yn fwy na £1,000,000[8].

Bydd caniatáu i ddigwyddiadau ailddechrau drwy'r rhaglen brofi digwyddiadau yn golygu bod llawer o weithwyr yn y sector – a allent fod yn ennill llai na'r Isafswm Cyflog a'r Cyflog Byw Cenedlaethol oherwydd eu bod yn cael 80% o'r cyflog roeddent yn ei gael cyn yr argyfwng – yn dychwelyd i'r gwaith. I lawer o bobl yng Nghymru, mae pandemig COVID-19 wedi cael effaith niweidiol ar incwm eu haelwyd. Mae tystiolaeth o arolygon yn awgrymu bod 20% o bobl mewn sefyllfa waeth yn ariannol o ganlyniad i'r coronafeirws, ac mae 16% yn dweud eu bod mewn sefyllfa well.[9] Mae pryderon wedi cael eu codi ynglŷn ag effaith niweidiol y coronafeirws ar gyllid aelwydydd tlotach, yn enwedig rhai lle mae eu haelodau'n gweithio mewn sectorau sydd wedi cau. Mae'r aelwydydd hyn yn llai tebygol o allu lleihau eu gwariant yn sylweddol o ganlyniad i'r coronafeirws nag aelwydydd mwy cyfoethog, sy'n golygu eu bod yn fwy tebygol o fod yn ariannu eu gwariant yn ystod y cyfyngiadau symud drwy ddefnyddio cynilion (a all fod yn gyfyngedig) a'u bod felly'n cronni dyledion.[10] Mae'r rhai sydd ar incwm is wedi bod yn fwy tebygol o weld eu hincwm yn disgyn, ac mae gweithwyr ar gyflogau is wedi bod yn fwy tebygol na'r rhai sydd ar gyflogau uwch o fod wedi cael eu rhoi ar ffyrlo neu wedi colli eu swyddi.[11]

Mae digwyddiadau'n gweithredu fel sbardun ar gyfer twristiaeth, lletygarwch, y gadwyn gyflenwi a chynhyrchwyr bwyd. Y gwariant cysylltiedig gan fynychwyr digwyddiad yn 2019 oedd:

- £220m ar ymweliadau diwrnod hamdden domestig 3+ awr (5% o'r gwariant ar ddiwrnod domestig), ac amcangyfrif o £35m ar deithiau dros nos domestig (2% o'r gwariant dros nos domestig), lle mai digwyddiad chwaraeon yw'r prif weithgaredd.
- £88m ar ymweliadau diwrnod hamdden domestig 3+ awr (2% o'r gwariant ar ddiwrnod domestig), ac amcangyfrif o £105m ar deithiau dros nos domestig (6% o'r gwariant dros nos domestig), lle mai digwyddiad diwylliannol/celfyddydau yw'r prif weithgaredd.
- £21m ar deithiau dros nos domestig ar gyfer digwyddiad busnes (sef 15% o'r holl deithiau a gwariant busnes dros nos domestig, a 1.2% o'r holl wariant dros nos domestig).
- Nid oes data ar lefel Cymru ar deithiau diwrnod busnes domestig, ond mae gwerth marchnad y Deyrnas Unedig tua £16bn (data GBDVS 2018, a gynhyrchwyd ar gyfer Eurostat).

---

[8] Mae maint y sampl yn fach wrth adrodd canlyniadau yn ôl maint y busnes, ac felly mae angen bod yn ofalus wrth ddehongli'r canfyddiadau hyn.
[9] Iechyd Cyhoeddus Cymru (2021) Arolwg Ymgysylltu â'r Cyhoedd ar Iechyd a Llesiant yn ystod Mesurau'r Coronafeirws: Wythnos 48: 1 – 7 Mawrth 2021.
[10] Bangham & Leslie (2020) Rainy days: An audit of household wealth and the initial effects of the coronavirus crisis on saving and spending in Great Britain. Resolution Foundation.
[11] Resolution Foundation: Incymau, cynilion a gwariant drwy argyfwng y coronafeirws Tachwedd 2020

- £72m ar deithiau busnes rhyngwladol (pob diben busnes – dim digon o fanylion yn y data i nodi 'digwyddiadau busnes'), sef 14% o'r gwariant yng Nghymru gan ymwelwyr rhyngwladol.

Mae llety â gwasanaeth a dinasoedd / trefi mawr wedi gweld adferiad arafach a llai o alw ar ôl y cyfnod clo na mathau eraill o lety ac ardaloedd eraill, felly gallai digwyddiadau ac ymwelwyr busnes gael effaith gadarnhaol ar y galw am y sectorau a'r lleoliadau hyn.

Mae gwerth y sector digwyddiadau busnes i'r sector digwyddiadau ehangach yn sylweddol, ac mae data o adroddiad 'The UK Event Report 2019' BVEP yn nodi bod digwyddiadau'n cyfrannu fel a ganlyn at Economi'r Deyrnas Unedig:

Digwyddiadau busnes:
• Cynadleddau a chyfarfodydd - £18.3 biliwn*
• Arddangosfeydd a ffeiriau masnach - £11 biliwn**
• Cymhellion i deithio a gwella perfformiad - £1.2 biliwn***
• Digwyddiadau awyr agored corfforaethol - £0.7 biliwn****
• Cyfanswm - £31.2 biliwn

Digwyddiadau Hamdden:
• Digwyddiadau celfyddydol a diwylliannol - £5.6 biliwn****
• Gwyliau, ffeiriau a sioeau - £6.0 biliwn****
• Digwyddiadau cerddoriaeth - £17.6 biliwn****
• Digwyddiadau chwaraeon - £9.6 biliwn****
• Cyfanswm – 38.8 biliwn

*Ffynhonnell: Arolwg o Gynadleddau a Chyfarfodydd y Deyrnas Unedig 2019
**Ffynhonnell: Effaith Economaidd Arddangosfeydd yn y Deyrnas Unedig, 2019
***Ffynhonnell: Adroddiad Events Are GREAT Britain
****Ffynhonnell: Gwerth Digwyddiadau Awyr Agored 2018 (Y Deyrnas Unedig)

Yn 2018, roedd ymweliadau busnes â'r Deyrnas Unedig yn cynrychioli 22% o'r holl ymweliadau, gan gyfrannu 8.4 miliwn o ymweliadau a £4.5 biliwn o wariant. Mae'r rhai sy'n dod i ddigwyddiadau busnes yn ymwelwyr gwerthfawr, sy'n gwario 30% yn fwy ar gyfartaledd nag ymwelwyr hamdden

Ffynhonnell - Y Bartneriaeth Ymweliadau a Digwyddiadau Busnes:
BVEP - Business Visits and Events Partnership - BVEP launches report focused on £70bn events industry

EFFEITHIAU AMGYLCHEDDOL

Yn yr un modd â'r llacio arall, bydd dileu'r cyfyngiadau yn y maes hwn bron yn siŵr o gynyddu'r rhesymau i aelodau'r cyhoedd deithio. Er nad oes rhagolygon ar gael ynglŷn â'r effaith ganlyniadol ar ansawdd aer, disgwylir y bydd yn cael effaith negyddol wrth gymharu â'r misoedd diwethaf, lle credwyd bod ansawdd yr aer wedi gwella. Am y rheswm hwn, mae swyddogion yr Amgylchedd a Materion Gwledig yn monitro'r effeithiau ar ansawdd yr aer sydd wedi codi ers cyflwyno'r cyfyngiadau

symud. Comisiynwyd ymgynghorwyr allanol i ddadansoddi’r effeithiau a bydd y gwaith hwn yn llywio polisi’r dyfodol gyda golwg ar gynnal gwelliannau i ansawdd aer ar gyfer y dyfodol, cyn belled ag y bo modd.

<u>ASESIADAU O’R EFFAITH</u>

Effeithiau ar gydraddoldeb

Mae asesiad o’r effeithiau yn ôl nodweddion gwarchodedig wedi’i nodi isod. Yn gyffredinol, mae’r cynnig yn hyrwyddo cydraddoldeb gan y bydd yn cynyddu'r cyfleoedd ar gyfer rhyngweithio cymdeithasol diogel, gan leihau nifer y bobl sy’n unig ac yn teimlo’n ynysig; a hyrwyddo gwell llesiant meddyliol a chorfforol.

Grŵp neu nodwedd warchodedig	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi’n lliniaru’r effeithiau?***
Oed (meddwl am wahanol grwpiau oedran)	Cadarnhaol – mae mynediad at ddigwyddiadau yn cael effaith gadarnhaol ar les meddyliol a chorfforol rhai o bob oed. Negyddol - Mae’n bosibl y bydd pobl o bob oed, ond yn enwedig pobl hŷn, yn poeni am fwy o risgiau o ganlyniad i gynnydd yn nifer y bobl sy’n cwrdd dan do, yn enwedig mewn torfeydd.	Mae’r risg o ganlyniadau iechyd negyddol yn sgil dal COVID-19 yn cynyddu ag oedran, ond gellir lliniaru’r rhain ar y cyfan drwy gadw pellter cymdeithasol, a hylendid dwylo da	*Amh*

Grŵp neu nodwedd warchodedig	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau?***
Anabledd (meddyliwch am wahanol fathau o anabledd)	**Cadarnhaol**: ar y cyfan, dylai pobl anabl allu manteisio ar yr un cyfleoedd â phobl eraill i fynychu digwyddiadau.	Ystyrir bod caniatáu rhagor o gyfleoedd i gymryd rhan mewn digwyddiadau yn rhywbeth cadarnhaol; oherwydd bydd yn cynyddu'r cyfleoedd ar gyfer rhyngweithio cymdeithasol diogel, gan leihau nifer y bobl sy'n unig ac yn teimlo'n ynysig; a hyrwyddo gwell llesiant meddyliol a chorfforol.	*Amh*
Ailbennu rhywedd (y weithred o drawsnewid a phobl drawsryweddol)	Ni ragwelir effaith wahaniaethol sylweddol.	Dim digon o ddata ar gael i gynhyrchu asesiad iawn ond ystyrir bod caniatáu rhagor o gyfleoedd i gymryd rhan mewn digwyddiadau yn rhywbeth cadarnhaol i bawb; oherwydd bydd yn cynyddu'r cyfleoedd ar gyfer rhyngweithio cymdeithasol diogel, gan leihau nifer y bobl sy'n unig ac yn teimlo'n ynysig; a hyrwyddo gwell llesiant meddyliol a chorfforol.	*Amh*

Grŵp neu nodwedd warchodedig	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau?***
Beichiogrwydd a mamolaeth	Ni ragwelir effaith wahaniaethol sylweddol.	Dim digon o ddata ar gael i gynhyrchu asesiad iawn ond ystyrir bod caniatáu rhagor o gyfleoedd i gymryd rhan mewn digwyddiadau yn rhywbeth cadarnhaol i bawb; oherwydd bydd yn cynyddu'r cyfleoedd ar gyfer rhyngweithio cymdeithasol diogel, gan leihau nifer y bobl sy'n unig ac yn teimlo'n ynysig; a hyrwyddo gwell llesiant meddyliol a chorfforol.	*Amh*
Hil (yn cynnwys gwahanol leiafrifoedd ethnig, sipsiwn a theithwyr a mudwyr, ceiswyr lloches a ffoaduriaid)	Ni ragwelir effaith wahaniaethol sylweddol.	Ystyrir bod caniatáu rhagor o gyfleoedd i gymryd rhan mewn digwyddiadau yn rhywbeth cadarnhaol i bawb; oherwydd bydd yn cynyddu'r cyfleoedd ar gyfer rhyngweithio cymdeithasol diogel, gan leihau nifer y bobl sy'n unig ac yn teimlo'n ynysig; a hyrwyddo gwell llesiant meddyliol a chorfforol.	*Amh*

Grŵp neu nodwedd warchodedig	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau?***
Crefydd, cred a diffyg cred	Ddim yn disgwyl effaith wahaniaethol	Ystyrir bod caniatáu rhagor o gyfleoedd i gymryd rhan mewn digwyddiadau yn rhywbeth cadarnhaol i bawb; oherwydd bydd yn cynyddu'r cyfleoedd ar gyfer rhyngweithio cymdeithasol diogel, gan leihau nifer y bobl sy'n unig ac yn teimlo'n ynysig; a hyrwyddo gwell llesiant meddyliol a chorfforol.	*Amh*
Rhyw / Rhywedd	Potensial i ddynion elwa mwy gan fod ganddynt lefelau cyfranogi uwch mewn chwaraeon. Ond, mae presenoldeb dynion / merched mewn digwyddiadau celf/diwylliannol/busnes mor fawr fel ei fod yn fuddiol i bawb.	Lleihau unigrwydd a theimlo'n ynysig yn ogystal â darparu mwy o gyfleoedd ar gyfer rhyngweithio cymdeithasol mwy diogel. Bydd hefyd yn gwella ac yn hyrwyddo lles corfforol a meddyliol drwy ymgymryd â mwy o weithgareddau.	*Amh*

Grŵp neu nodwedd warchodedig	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau?***
Cyfeiriadedd rhywiol (lesbiaidd, hoyw a deurywiol)	Ddim yn disgwyl effaith wahaniaethol	Ystyrir bod caniatáu rhagor o gyfleoedd i gymryd rhan mewn digwyddiadau yn rhywbeth cadarnhaol i bawb; oherwydd bydd yn cynyddu'r cyfleoedd ar gyfer rhyngweithio cymdeithasol mwy diogel, gan leihau nifer y bobl sy'n unig ac yn teimlo'n ynysig; a hyrwyddo gwell llesiant meddyliol a chorfforol.	*Amh*
Priodas a phartneriaeth sifil	Ddim yn disgwyl effaith wahaniaethol	Ystyrir bod caniatáu rhagor o gyfleoedd i gymryd rhan mewn digwyddiadau yn rhywbeth cadarnhaol i bawb; oherwydd bydd yn cynyddu'r cyfleoedd ar gyfer rhyngweithio cymdeithasol mwy diogel, gan leihau nifer y bobl sy'n unig ac yn teimlo'n ynysig; a hyrwyddo gwell llesiant meddyliol a chorfforol.	*Amh*

Grŵp neu nodwedd warchodedig	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau?***
Plant a phobl ifanc hyd at 18 oed	Ddim yn disgwyl effaith wahaniaethol	Ystyrir bod caniatáu rhagor o gyfleoedd i gymryd rhan mewn digwyddiadau yn rhywbeth cadarnhaol i bawb; oherwydd bydd yn cynyddu'r cyfleoedd ar gyfer rhyngweithio cymdeithasol mwy diogel, gan leihau nifer y bobl sy'n unig ac yn teimlo'n ynysig; a hyrwyddo gwell llesiant meddyliol a chorfforol.	*Amh*

Grŵp neu nodwedd warchodedig	*Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?*	*Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)*	*Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau?*
Aelwydydd incwm isel	*Cadarnhaol: Mae tystiolaeth yn awgrymu nad yw'r lefelau net o weithgarwch corfforol wedi newid yn sylweddol yng Nghymru, ond mae effaith wahaniaethol yn ôl cefndir economaidd-gymdeithasol ymysg oedolion a phlant. Mae'r rhai o gefndir economaidd-gymdeithasol uwch yn cymryd rhan mewn rhagor o ymarfer corff nag yr oeddent cyn yr argyfwng, ac mae'r rhai o gefndir economaidd-gymdeithasol tlotach yn cymryd rhan mewn llai. Bydd ailalluogi gweithgareddau yn y maes hwn yn cynyddu'r cyfleoedd i'r rhai o gefndir economaidd-gymdeithasol is gymryd rhan mewn ymarfer corff.*	*Arolwg Chwaraeon Cymru a gynhaliwyd gan Savanta ComRes rhwng 8 a 12 Mai 2020:* *"Fodd bynnag, mae amrywiadau sylweddol mewn rhai grwpiau demograffig. Mae cynnydd net mewn lefelau gweithgarwch ymysg y rhai o gefndir economaidd-gymdeithasol uwch (+7 pwynt canran), ond gostyngiad net ymysg y rhai o gefndir economaidd-gymdeithasol is (-4 pwynt canran)."* *"Mae'n ymddangos bod y gostyngiadau mwyaf ymysg plant o gefndir economaidd-gymdeithasol is (SES ISEL: Mwy 23% Llai 36% = -13 pwynt canran SES UCHEL: Mwy 28% Llai 35% = -7 pwynt canran)"*	*Amh*

Hawliau Dynol a Chonfensiwn y Cenhedloedd Unedig

Prif bwrpas y cyfyngiadau a'r gofynion sy'n gysylltiedig â'r cyfyngiadau symud yw diogelu hawl pawb i fywyd. Mae hyn wedi arwain at gyfyngiadau ar hawliau megis ar fywyd preifat a theuluol a'r rhyddid i ymgynnull a chymdeithasu ar sail y gellir ei gyfiawnhau yn ymwneud ag iechyd. Mae iechyd y cyhoedd yn cael ei ddisgrifio fel rheswm derbyniol dros atal yr hawliau hyn, ar yr amod ei fod yn angenrheidiol ac yn

gymesur. Er gwaethaf y cyfyngiadau symud parhaus, yn gyffredinol mae’r cynnig hwn yn effeithio ar y canlynol:

Hawliau Dynol	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch yn lliniaru’r effeithiau negyddol?***
Yr hawl i fwynhau perthnasau teuluol heb ymyrraeth gan y llywodraeth (ee yr hawl i fyw gyda’ch teulu ac i gael cyswllt rheolaidd)	Ddim yn disgwyl effaith wahaniaethol.	Ystyrir bod caniatáu rhagor o gyfleoedd i gymryd rhan mewn digwyddiadau yn rhywbeth cadarnhaol i bawb; oherwydd bydd yn cynyddu'r cyfleoedd ar gyfer rhyngweithio cymdeithasol diogel, gan leihau nifer y bobl sy’n unig ac yn teimlo’n ynysig; a hyrwyddo gwell llesiant meddyliol a chorfforol	Amh

Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn

O ran hawliau plant, mae Erthygl 31 ac Erthygl 15 wedi cael eu hystyried (hawliau i ymuno ag ystod eang o weithgareddau a chyfarfod â’i gilydd ac ymuno â grwpiau a sefydliadau, ar yr amod nad yw hyn yn atal pobl eraill rhag mwynhau eu hawliau). Bydd ailddechrau digwyddiadau’n raddol yn fwy cyffredinol yn cefnogi’r erthyglau uchod.

Y Gymraeg

Nid yw’n hysbys bod gan y cynigion unrhyw effeithiau cadarnhaol neu negyddol amlwg ar nod Llywodraeth Cymru i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg, hyrwyddo’r defnydd o’r Gymraeg, a chreu amodau ffafriol ar gyfer y Gymraeg, fel y nodir yn **Cymraeg 2050:** *Miliwn o siaradwyr Cymraeg.*

iii. Canolfannau Sglefrio Iâ

EFFEITHIAU AR LESIANT

Ym mis Hydref 2020, cynhaliodd Chwaraeon Cymru ail arolwg i arferion pobl o ran chwaraeon a gweithgarwch corfforol. Roedd y canlyniadau'n dangos y meysydd canlynol o bwys ar effaith y cyfyngiadau symud ar lesiant corfforol a meddyliol.

- Mae'n ymddangos bod cydnabyddiaeth gynyddol o bwysigrwydd ymarfer corff yn rheolaidd, ac mae rhagor o bobl bellach yn gwneud ymarfer corff i reoli eu hiechyd meddwl a chorfforol. Roedd yr un ganran (62%) o bobl ag ym mis Mai – pan gynhaliwyd yr arolwg cyntaf – yn gwneud ymarfer corff i gefnogi eu hiechyd meddwl.

- Mae effaith yn dal i fod ar drefniadau ymarfer corff pobl ond nid yw'r effaith mor ddifrifol ag ydoedd yn ystod y cyfyngiadau symud cenedlaethol. Mae pobl yn gwneud mwy o ymarfer corff oddi cartref erbyn hyn.

- Roedd yr arolwg yn dangos bod lefelau gweithgarwch llawer o bobl wedi dychwelyd i'r un lefelau â chyn y pandemig. Fodd bynnag, mae menywod yn fwy tebygol o ddweud eu bod yn gwneud llai o weithgarwch na chyn y pandemig, ac mae'n ymddangos bod dynion yn gwneud mwy. Mae 40% o fenywod yn anghytuno â'r datganiad bod ganddynt fwy o amser yn awr i fod yn gorfforol egnïol.

- Mae anghydraddoldebau tebyg yn bodoli ar draws statws economaidd-gymdeithasol, cyflyrau hirdymor ac afiechyd, ac oedran. Er enghraifft, mae 22% o bobl yn dweud eu bod yn gwneud ychydig mwy o ymarfer corff nag oeddent cyn y pandemig ar y raddfa gymdeithasol uchaf, ac mae 20% o'r rhai sy'n dweud eu bod nawr yn gwneud llai o ymarfer corff na chyn y pandemig ar y raddfa gymdeithasol isaf.

- Dywedodd rhwng 20 a 25% o bobl eu bod wedi ymweld â champfeydd dan do, pyllau nofio a neuaddau chwaraeon. Fodd bynnag, o'r rhai a fynychodd sesiwn nofio neu gampfa dan do yn ystod yr wythnos cyn yr arolwg, roedd 80% yn teimlo'n gyfforddus, gan ddangos bod cyfleusterau'n rhoi'r mesurau angenrheidiol ar waith i wneud i bobl deimlo'n ddiogel.

EFFEITHIAU ECONOMAIDD

Fel rhan o adroddiad gwerthuso economaidd a gomisiynwyd gan Chwaraeon Cymru, amcangyfrifodd Canolfan Ymchwil Diwydiant Chwaraeon Prifysgol Sheffield Hallam effaith cyfnod o gyfyngiadau symud ac yna modelu hyn dros flwyddyn. Roedd hyn yn

cynnwys cyfnodau o normalrwydd, cyfyngiadau symud llawn, cyfyngiadau symud wedi'u rhannu'n haenau, a chyfnodau eraill lle'r oedd yr economi'n gweithredu gyda llai o gapasiti. I amcangyfrif effaith economaidd chwaraeon yn 2019, ychydig cyn yr achosion pan dybiwyd bod yr amodau'n 'normal', cafodd cyfraddau cymryd rhan mewn chwaraeon a phatrymau gwario eu cyfrifo. Roedd yr amcangyfrif a ddeilliodd o hyn yn awgrymu bod gwariant defnyddwyr, ychydig cyn y pandemig, wedi parhau i godi (7%), yn ogystal â gwerth ychwanegol gros a swyddi (5% y naill a'r llall). Roedd y gwariant hwn gan ddefnyddwyr sy'n gysylltiedig â chwaraeon yng Nghymru yn £1.26bn, gwerth ychwanegol gros sy'n gysylltiedig â chwaraeon yn £1.195bn ac amcangyfrifir bod cyflogaeth chwaraeon yn 31,100 o swyddi cyfwerth ag amser llawn. Mae hyn yn awgrymu bod y patrymau twf a welwyd dros yr 20 mlynedd diwethaf yn debygol o barhau yn 2019 ymlaen.

Mae'r holl fuddsoddiadau a arweiniodd at dwf yn y gorffennol diweddar yn y fantol nawr oherwydd pandemig COVID-19. Mae canlyniad y model hwn yn awgrymu y gellir dangos bod cyfnod y cyfyngiadau symud caeth wedi lleihau gwariant defnyddwyr (-47%), gwerth ychwanegol gros (-50%), a chyflogaeth (-48%). Mae hyn yn golygu y byddai effaith economaidd chwaraeon yn cael ei haneru i bob pwrpas yn ystod y cyfyngiadau symud caeth.

Wrth gysylltu amodau'r cyfyngiadau symud gyda'r cyfnodau o adferiad dros flwyddyn (yn 2020), mae'r effaith net ar wariant defnyddwyr yn llawer mwy difrifol i'r sector chwaraeon yng Nghymru o'i gymharu â gwariant defnyddwyr y Deyrnas Unedig yn gyffredinol (-24% a -15% yn y drefn honno). Felly, mae gwariant defnyddwyr ar chwaraeon yng Nghymru wedi gostwng tua £303.4m. Roedd gwariant defnyddwyr ar chwaraeon wedi gostwng mewn rhai meysydd yn fwy nag eraill; mae hyn yn bennaf oherwydd y cynnydd mewn gweithgareddau chwaraeon anffurfiol fel rhedeg a beicio yn ystod y cyfyngiadau symud, a'r adwerthu ar-lein cysylltiedig (ee ffioedd mynediad yn disgyn 40% o'i gymharu â chynnydd o 16% mewn gwariant ar feiciau).

Yn 2020, disgwylir i economi'r Deyrnas Unedig fod wedi lleihau 10%. Ar yr un pryd, roedd gwerth ychwanegol gros sy'n ymwneud â chwaraeon yng Nghymru wedi disgyn 20%, bron ddwywaith cymaint â'r gostyngiad yn y Deyrnas Unedig. Felly, amcangyfrifir bod gwerth ychwanegol gros yng Nghymru wedi gostwng £209m. Yng Nghymru, y gwerth ychwanegol gros sy'n cael ei gynhyrchu drwy chwaraeon gwylwyr oedd y gostyngiad mwyaf (-43%). Mae Ymddiriedolaethau Hamdden a Diwylliant Cymru yn parhau i weld colledion net o £292,000 y mis oherwydd bod eu cyfleusterau ar gau, sy'n golygu bod methdaliad yn bosibilrwydd go iawn.

Mae'n bwysig nodi y byddai'r amodau hyn wedi bod yn llawer gwaeth heb y buddsoddiad cychwynnol o £22.7 miliwn mewn pecynnau cymorth chwaraeon, yn ogystal â phecynnau anuniongyrchol eraill fel cronfeydd caledi awdurdodau lleol. Amcangyfrifir, heb fuddsoddiad, y gallai gwerth ychwanegol gros sy'n ymwneud â chwaraeon yng Nghymru fod wedi disgyn deirgwaith yn fwy nag economi'r Deyrnas Unedig. Byddai'r sector gwirfoddol yng Nghymru, er enghraifft, wedi gweld gostyngiad mwy fyth heb y cyfraniad hwn (-80% o'i gymharu â -50%). Ar ben hynny, byddai 15.2 mil o swyddi chwaraeon cyfwerth ag amser llawn mewn perygl o gael eu

colli heb gymorth cyhoeddus. Ar ddiwedd y pecyn adfer ym mis Mawrth, daeth y pryderon hyn yn realiti byw unwaith eto.

Mae chwaraeon yn ddiwydiant economaidd mawr i Gymru. Mae’r rhwydwaith o ficrofusnesau sy’n gyrru’r economi chwaraeon wedi’i wreiddio yn eu cymunedau. Maen nhw’n ychwanegu gwerth go iawn o ran eu gallu i gefnogi cyflogaeth yn uniongyrchol yn ogystal â sut maen nhw’n gwasanaethu diwydiannau cysylltiedig. Cyn y pandemig, roedd twf cyson yn nylanwad chwaraeon ar gynnyrch economaidd yng Nghymru. Er bod hyn wedi dioddef ergyd ddramatig, mae dulliau polisi sy’n golygu bod modd dod â'r hwb economaidd hwn yn ôl i’r sector mewn ffordd synhwyrol, ddiogel a chynaliadwy. Byddai llacio’r cyfyngiadau ar gampfeydd, canolfannau hamdden a chyfleusterau ffitrwydd (gan gynnwys canolfannau cymunedol) yn gam pwysig yn hyn o beth.

EFFEITHIAU AMGYLCHEDDOL

Yn yr un modd â’r llacio arall, bydd dileu’r cyfyngiadau yn y maes hwn bron yn siŵr o gynyddu’r rhesymau i aelodau'r cyhoedd deithio. Mae data symudedd yn awgrymu er bod teithio wedi gostwng yn sylweddol pan gyflwynwyd y cyfyngiadau symud, eu bod wedi cynyddu’n raddol wrth i’r cyfyngiadau symud gael eu llacio (er eu bod yn dal i fod o dan eu lefelau cyn y cyfyngiadau symud ar gyfer y rhan fwyaf o fetrigau).

ASESU’R EFFAITH

Effeithiau ar gydraddoldeb

Mae asesiad o’r effeithiau yn ôl nodweddion gwarchodedig wedi’i nodi isod.

Grŵp neu nodwedd warchodedig	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau?***
Oed (meddwl am wahanol grwpiau oedran)	*Cadarnhaol: Bydd ailagor rhagor o safleoedd, gan ddarparu amrywiaeth ehangach o wasanaethau ac atyniadau, yn fuddiol i bob grŵp oedran. Mae carfannau iau o'r boblogaeth yn fwy tebygol o lawer o weithio yn y sector chwaraeon a hamdden yng Nghymru na charfannau hŷn, felly gallai agor y sector arwain at effeithiau cadarnhaol o ran dosbarthiad os yw'n atal colledion swyddi posibl ac yn cynyddu incwm aelwydydd, drwy drosglwyddo unigolion oddi ar Gynllun Cadw Swyddi drwy gyfnod y Coronafeirws y Deyrnas Unedig. Ar hyn o bryd, y garfan hon yw'r grŵp oedran sy'n wynebu'r risg fwyaf o ganlyniad i ddirywiad economaidd.*	*Mae dadansoddiad Llywodraeth Cymru o ddata'r Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth yn 2019 yn dangos bod 31% o weithwyr yn y sector gweithgareddau chwaraeon yng Nghymru o dan 25 oed (a dim ond 12% o'r gweithlu mae'r grŵp oedran hwn yn ei gynrychioli).*	*Amh*

Grŵp neu nodwedd warchodedig	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau?***
Anabledd (meddyliwch am wahanol fathau o anabledd)	*Cadarnhaol. Wrth i ragor o safleoedd ailagor, dylai pobl anabl elwa ar allu defnyddio amrywiaeth ehangach o wasanaethau a manteisio ar gyfleoedd eraill. Bydd hyn yn helpu i leihau nifer y bobl sy'n unig ac yn teimlo'n ynysig; yn darparu mynediad gwell at gymorth; ac yn hyrwyddo llesiant yn gyffredinol.*	*Mae dadansoddiad o ddata'r Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth yn 2019 yn awgrymu bod pobl anabl yn cynrychioli 15% o'r gweithlu yn y sector Gweithgareddau Chwaraeon (mae'r grŵp hwn yn cynrychioli 15% o'r gweithlu ehangach).*	*Amh*
Ailbennu rhywedd (y weithred o drawsnewid a phobl drawsryweddol)	*Heb ganfod effeithiau gwahaniaethol.*	*Wrth i ragor o adeiladau agor, dylai pobl elwa'n gyffredinol ar ragor o gyfleoedd ar gyfer rhyngweithio cymdeithasol diogel a chyfleoedd i ddefnyddio gwasanaethau, a fydd yn helpu i leihau nifer y bobl sy'n unig ac yn teimlo'n ynysig; yn darparu rhagor o fynediad at gymorth; ac yn hyrwyddo llesiant yn gyffredinol.*	*Amh*

Grŵp neu nodwedd warchodedig	**Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?**	**Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)**	**Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau?**
Beichiogrwydd a mamolaeth	***Cadarnhaol:** Bydd ailagor rhagor o fusnesau, fel canolfannau sglefrio, yn darparu amrywiaeth ehangach o weithgareddau y bydd mamau/gofalwyr yn gallu eu mwynhau gyda phlant ifanc o bosibl.*	*Wrth i ragor o safleoedd agor, byddant yn elwa'n gyffredinol ar ragor o gyfleoedd ar gyfer rhyngweithio cymdeithasol diogel a chyfleoedd i ddefnyddio gwasanaethau, a fydd yn helpu i leihau nifer y bobl sy'n unig ac yn teimlo'n ynysig; yn darparu rhagor o fynediad at gymorth; ac yn hyrwyddo llesiant yn gyffredinol.*	*Amh*
Hil (yn cynnwys gwahanol leiafrifoedd ethnig, sipsiwn a theithwyr a mudwyr, ceiswyr lloches a ffoaduriaid)	*Heb ganfod effeithiau gwahaniaethol.*	*Mae dadansoddiad o ddata'r Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth yn 2019 yn amcangyfrif bod 8% o'r gweithlu yn y sector Gweithgareddau Chwaraeon yn bobl o gefndir Du, Asiaidd, a Lleiafrifoedd Ethnig, a bod y grŵp hwn yn cynrychioli 5% o'r gweithlu yn gyffredinol yng Nghymru.*	*Amh*
Crefydd, cred a diffyg cred	*Heb ganfod effeithiau gwahaniaethol.*		*Amh*

Grŵp neu nodwedd warchodedig	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau?***
Rhyw / Rhywedd	*Heb ganfod effeithiau gwahaniaethol.*	*Mae dadansoddiad o ddata'r Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth yn 2019 yn amcangyfrif bod 42% o weithwyr yn y sector Gweithgareddau Chwaraeon yng Nghymru yn fenywod, a bod menywod yn cynrychioli 47% o gyfanswm y gweithlu yng Nghymru.*	*Amh*
Cyfeiriadedd rhywiol (lesbiaidd, hoyw a deurywiol)	*Heb ganfod effeithiau gwahaniaethol.*		*Amh*
Priodas a phartneriaeth sifil	*Heb ganfod effeithiau gwahaniaethol*	*Wrth i ragor o adeiladau agor, dylai cyplau elwa'n gyffredinol ar ragor o gyfleoedd ar gyfer rhyngweithio cymdeithasol diogel a chyfleoedd i ddefnyddio gwasanaethau, a ddylai hyrwyddo llesiant.*	*Amh*

Grŵp neu nodwedd warchodedig	*Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?*	*Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)*	*Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau?*
Plant a phobl ifanc hyd at 18 oed	*Cadarnhaol: Bydd yn darparu rhagor o gyfleoedd i gymryd rhan mewn amrywiaeth o wahanol weithgareddau ac i ryngweithio'n gymdeithasol ar gyfer pobl ifanc.*	*Mae'r arolwg 'Coronafeirws a Fi' o tua 23,000 o blant a phobl ifanc yng Nghymru yn taflu rhywfaint o oleuni ar eu profiadau o bandemig y coronafeirws a'u hymatebion, eu gobeithion a'u pryderon ar gyfer y dyfodol (Erthygl 12, Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn).*	*Dim angen lliniaru.*
Aelwydydd incwm isel	*Cadarnhaol: Bydd yn rhoi mwy o gyfleoedd i deuluoedd gymryd rhan mewn amrywiaeth o weithgareddau lleol.*		*Bydd cyfleusterau hamdden sy'n lleol yn fwy hygyrch i aelwydydd incwm isel nad ydynt yn gallu teithio'n bell o'u cartref o bosibl.*

Hawliau Dynol a Chonfensiwn y Cenhedloedd Unedig

Prif bwrpas y cyfyngiadau a'r gofynion sy'n gysylltiedig â'r cyfyngiadau symud yw diogelu hawl pawb i fywyd. Mae hyn wedi arwain at gyfyngiadau ar hawliau megis ar fywyd preifat a theuluol a'r rhyddid i ymgynnull a chymdeithasu ar sail y gellir ei gyfiawnhau yn ymwneud ag iechyd. Mae iechyd y cyhoedd yn cael ei ddisgrifio fel rheswm derbyniol dros atal yr hawliau hyn, ar yr amod ei fod yn angenrheidiol ac yn gymesur. Er gwaethaf y cyfyngiadau parhaus ar y cyfyngiadau symud yn gyffredinol, mae'r cynnig hwn yn effeithio ar y canlynol:

Hawliau Dynol	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau negyddol?***
Yr hawl i fwynhau perthnasau teuluol heb ymyrraeth gan y llywodraeth (ee yr hawl i fyw gyda'ch teulu ac i gael cyswllt rheolaidd)	*Cadarnhaol: Bydd yn rhoi mwy o gyfleoedd i deuluoedd gymryd rhan mewn amrywiaeth o weithgareddau lleol.*	*Wrth i ragor o safleoedd agor, bydd teuluoedd yn elwa'n gyffredinol ar ragor o gyfleoedd ar gyfer rhyngweithio cymdeithasol diogel a chyfleoedd i ddefnyddio gwasanaethau, a fydd yn helpu i leihau nifer y bobl sy'n unig ac yn teimlo'n ynysig; ac yn hyrwyddo llesiant yn gyffredinol.*	*Dim angen lliniaru.*

Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn

Ystyriwyd y confensiwn yn yr asesiad hwn. Gallai'r cyfyngiadau ar ganolfannau bowlio wrthdaro â'r Erthyglau canlynol:

- **Erthygl 15** – Mae gan blant yr hawl i gydgyfarfod ac ymuno gyda grwpiau a sefydliadau, cyn belled â bod hynny ddim yn cadw pobl eraill rhag mwynhau eu hawliau.
- **Erthygl 31** – Mae gan blant yr hawl i ymlacio a chwarae ac ymuno mewn ystod eang o weithgareddau.

Y Gymraeg

Nid yw'n hysbys bod gan y cynigion unrhyw effeithiau cadarnhaol neu negyddol amlwg ar nod Llywodraeth Cymru i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg, hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg, a chreu amodau ffafriol ar gyfer y Gymraeg, fel y nodir yn **Cymraeg 2050: Miliwn o siaradwyr Cymraeg**.

iv. Clybiau Nos a Chanolfannau Adloniant i Oedolion

<u>EFFEITHIAU AR LESIANT</u>

Mae tystiolaeth yr arolwg yn rhoi ciplun o lesiant meddyliol ledled Cymru wrth i'r cyfyngiadau barhau. Roedd *Arolwg Ymgysylltu â'r Cyhoedd ar Iechyd a Llesiant yn ystod Mesurau'r Coronafeirws* Iechyd Cyhoeddus Cymru, ar gyfer yr wythnos 21 i 27 Mehefin, wedi dangos bod 14% yn poeni llawer am eu hiechyd meddwl (36% ychydig), a dywedodd 33% fod eu hiechyd meddwl yn waeth na chyn y pandemig.[12] Fe wnaeth yr elusen iechyd meddwl Mind gyhoeddi tystiolaeth o arolwg y llynedd, a oedd yn awgrymu bod iechyd meddwl dros hanner yr oedolion a'r bobl ifanc yn y Deyrnas Unedig wedi dirywio ers i'r cyfyngiadau symud fod mewn grym, gyda'r effaith waethaf ar bobl ifanc.[13]

Mae wedi'i sefydlu bod diweithdra'n gysylltiedig â lefelau llesiant isel ac iechyd sy'n dirywio. Bydd mwy a mwy o bobl sy'n ymuno â'r farchnad lafur yn teimlo effeithiau niweidiol os byddant yn ymuno â'r farchnad lafur yn ystod dirywiad economaidd. Mae tystiolaeth academaidd y gall profiadau niweidiol yn y farchnad lafur mewn dirwasgiad gael effeithiau gydol oes ar yr economi, iechyd, llesiant a hyd yn oed disgwyliad oes pobl ifanc.[14]

EFFEITHIAU ECONOMAIDD

Arwyddocâd economaidd y sector

Yn ôl data'r Swyddfa Ystadegau Gwladol, roedd yr holl sector *Gwasanaethau Bwyd a Diod* wedi cyfrannu £1.3 biliwn o werth ychwanegol gros (GVA) i economi Cymru yn 2018, a oedd gyfwerth â 2% o gyfanswm y gwerth ychwanegol gros ar gyfer yr un flwyddyn. Yn 2019, gan ddefnyddio data Arolwg Cyflogaeth y Gofrestr Fusnes (BRES), amcangyfrifwyd bod 85,500 o bobl yn cael eu cyflogi'n uniongyrchol yn y sector 'Lletygarwch - Tafarndai, Caffis a Bwytai' yng Nghymru, 6.7% o gyfanswm y gyflogaeth.[15] Roedd 6,000 o'r swyddi hyn mewn clybiau trwyddedig.[16]

Mae'r sector lletygarwch hefyd yn hanfodol i'r economi sylfaen. Mae cwmnïau lleol yn aml yn prynu bwyd a diod gan gyflenwyr lleol. Mae'n amlwg bod cau'r sector lletygarwch yn effeithio ar y sector cyflenwi bwyd a diod – er enghraifft, mae 50% o'r llaeth a gyflenwir gan ffermwyr yn mynd i'r sector lletygarwch yn gyffredinol. Er bod y defnydd domestig wedi codi 15%, nid yw hyn yn gwneud iawn am y gostyngiad o'r sector lletygarwch. Mae Llywodraeth Cymru wedi gorfod camu i mewn i gefnogi ffermwyr o ganlyniad i hynny.

Yn 2019, roedd 22% o deithiau hamdden domestig 3+ awr yn golygu mynd allan am bryd o fwyd, ac ar gyfer 9% o'r holl ymweliadau (13.5 miliwn o deithiau, gyda gwariant cysylltiedig o £500m) dyma oedd prif reswm y daith. Roedd 19% yn golygu mynd ar noson allan i dafarn neu i glwb, ac ar gyfer 10% o'r holl ymweliadau (15.2 miliwn o deithiau, gyda gwariant cysylltiedig o £449m) dyma oedd prif reswm y daith.

---

[12] Iechyd Cyhoeddus Cymru [Arolwg Ymgysylltu â'r Cyhoedd ar Iechyd a Llesiant yn ystod Mesurau'r Coronafeirws](#) 21-27 Mehefin
[13] Mind (2020) The mental health emergency: How has the coronavirus pandemic impacted our mental health?
[14] Darllenwch: https://voxeu.org/article/impact-covid-19-chronic-health-uk
[15] Diffiniwyd SIC2007 cod 2-ddigid (56) Gweithgareddau gwasanaeth Bwyd a Diod hy bwytai, caffis, bwyd tecawê, tafarndai / bariau, clybiau, ac arlwyo ar gyfer digwyddiadau
[16] Diffiniwyd fel SIC2007 cod 56301 Clybiau Trwyddedig (gan gynnwys clybiau nos a chlybiau cymdeithasol)

Mae gwariant cysylltiedig yn cynnwys pob rhan o'r daith hamdden, ac nid oes data ar gael ar gyfer gwariant ar fwyta ac yfed yn benodol. Ar gyfer teithiau dros nos i Gymru, roedd y gwariant uniongyrchol ar fwyta ac yfed allan yn ystod 2019 yn £428m, 28% o gyfanswm cost y daith, ar gyfartaledd.[17]

Effeithiau economaidd cyffredinol

Gwelwyd gostyngiad o 9.9% yng Nghynnyrch Domestig Gros blynyddol y Deyrnas Unedig yn ystod 2020, a gwelodd y Celfyddydau, Adloniant a Hamdden ostyngiad o 26%, er bod gweithgareddau gwasanaethau bwyd a diod wedi adlamu'n gryf yn ystod mis Awst 2020.

Mae Arolwg y Swyddfa Ystadegau Gwladol o Ganfyddiadau ac Amodau Busnes (BICS) yn rhoi cipolwg ar effeithiau'r cyfyngiadau ledled y Deyrnas Unedig ar y sector *Gweithgareddau Llety a Gwasanaethau Bwyd* yn gyffredinol.[18] Ynghyd â'r *Celfyddydau, Adloniant a Hamdden*, mae'n un o'r meysydd yn economi'r Deyrnas Unedig y mae'r pandemig iechyd a'r cyfyngiadau cysylltiedig wedi effeithio fwyaf arnynt; o ganol Mehefin roedd 9 o bob 10 busnes llety a gwasanaethau bwyd yn y Deyrnas Unedig yn masnachu, yn unol â chyfartaledd busnesau'r Deyrnas Unedig yn gyffredinol.[19] Yn ôl y disgwyl, mae'r ddau sector hyn yn parhau i weld y gostyngiadau mwyaf mewn trosiant busnes, gyda hanner busnesau llety a gwasanaethau bwyd yn dweud bod eu trosiant wedi gostwng, o'i gymharu â thri o bob deg o fusnesau'r Deyrnas Unedig yn gyffredinol.

Oherwydd natur tafarndai, caffis a bwytai, mae'n bosibl y bydd llawer o'r galw (a'r refeniw cysylltiedig) sydd wedi'i golli ers i'r cyfyngiadau gael eu rhoi ar waith wedi cael ei golli heb fodd ei adfer ar ôl i'r cyfyngiadau gael eu llacio. Mae'r busnes a gollwyd yn y sector hwn yn annhebygol o gynyddu a chael ei ryddhau (galw wedi cronni) mewn ffyrdd y mae modd eu rhagweld ar gyfer sectorau eraill fel rhai sydd, er enghraifft, yn gwerthu nwyddau a/neu wasanaethau.

Cyflogaeth ac Effaith ar Incwm

Mae llawer o gwmnïau'n defnyddio Cynllun Cadw Swyddi drwy gyfnod y Coronafeirws (CJRS) Llywodraeth y Deyrnas Unedig i roi staff ar ffyrlo neu fathau eraill o gymorth. Hyd at 31 Mehefin 2021, roedd y CJRS yn sicrhau, petai gweithwyr yn cael eu rhoi ar ffyrlo, y byddai Llywodraeth y Deyrnas Unedig yn gwarantu 80% o'u hincwm cyflogedig arferol (gyda chyflogwyr yn cael ychwanegu at y cyflog yn ôl eu disgresiwn). Yn arolwg BICS ar gyfer 5-18 Ebrill, roedd 6% o weithwyr y Deyrnas Unedig ar ffyrlo, o'i gymharu â 13% o weithwyr llety a gwasanaethau bwyd a 18% o weithwyr y Celfyddydau, adloniant a hamdden (y diwydiant yr effeithiwyd waethaf arno yn ôl adroddiadau). O 1 Gorffennaf ymlaen, mae lefel grant CJRS wedi

[17] Ffynhonnell: GBTS, 2019. Dadansoddiad mewnol

[18] Yn cwmpasu'r cyfnod rhwng 18 Mai a 31 Mai.

[19] Roedd canran y busnesau yn y Deyrnas Unedig a ddywedodd eu bod yn parhau i fasnachu yn 91% ar gyfer y sector Llety a Gwasanaethau Bwyd a 93% ar gyfer y sector Celfyddydau, Adloniant a Hamdden. 88% oedd cyfartaledd pob sector yn y Deyrnas Unedig.

gostwng i gyllido 70% o incwm cyflog arferol gweithwyr ac o 1 Awst ymlaen bydd yn gostwng i 60%.

I lawer o bobl yng Nghymru, mae pandemig COVID-19 wedi cael effaith niweidiol ar incwm eu haelwyd. Mae tystiolaeth o arolygon yn awgrymu bod 14% o bobl mewn sefyllfa waeth yn ariannol o ganlyniad i'r coronafeirws, ac mae 21% yn dweud eu bod mewn sefyllfa well.[20] Mae pryderon wedi cael eu codi ynglŷn ag effaith niweidiol y coronafeirws ar gyllid aelwydydd tlotach, yn enwedig rhai lle mae eu haelodau'n gweithio mewn sectorau sydd wedi cau. Mae'r aelwydydd hyn yn llai tebygol o allu lleihau eu gwariant yn sylweddol o ganlyniad i'r coronafeirws nag aelwydydd mwy cyfoethog, sy'n golygu eu bod yn fwy tebygol o fod yn ariannu eu gwariant yn ystod y cyfyngiadau symud drwy ddefnyddio cynilion (a all fod yn gyfyngedig) a'u bod felly'n cronni dyledion.[21] Mae'r rhai sydd ar incwm is wedi bod yn fwy tebygol o weld eu hincwm yn disgyn, ac mae gweithwyr ar gyflogau is wedi bod yn fwy tebygol na'r rhai sydd ar gyflogau uwch o fod wedi cael eu rhoi ar ffyrlo neu wedi colli eu swyddi.[22]

Y Gweithlu

Mae'r gweithlu twristiaeth a lletygarwch yn y ddau faes o'r economi sy'n tueddu i gynnwys cyfran anghymesur o bobl sydd wedi cael addysg is, pobl iau, Pobl Dduon, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig ac maent yn ennill cyflogau sy'n is o lawer na chyfartaledd Cymru (canolrif) – mae llawer o'r rhain yn grwpiau sydd fel arfer yn profi'r effeithiau cyson gwaethaf ar eu hiechyd, eu henillion, a'u potensial cyflogaeth o ganlyniad i ddirywiad economaidd.

Cadwyn gyflenwi / gwerth lletygarwch i economi Cymru

Yn 2018, roedd yr holl sector gwasanaethau bwyd a diod werth £1.3 biliwn o werth ychwanegol gros (GVA) i economi Cymru. Roedd hyn gyfwerth â 2% a 1.2% yn y drefn honno o gyfanswm y gwerth ychwanegol gros ar gyfer yr un flwyddyn. Er nad yw ystadegau llif nwyddau marchnad fewnol y Deyrnas Unedig ar gael, bydd sector lletygarwch Cymru mewn sawl achos yn prynu cynnyrch a nwyddau wedi eu gweithgynhyrchu yn uniongyrchol gan gwmnïau yng Nghymru, felly mae'n debygol y bydd manteision cadwyn gyflenwi oherwydd bod mwy o weithgarwch economaidd yn cael ei ganiatáu yn y sector – fodd bynnag, nid yw'n bosibl mesur yr effaith honno.

EFFEITHIAU AMGYLCHEDDOL

Mae tafarndai, caffis a bwytai, clybiau nos a lleoliadau adloniant rhyw i gyd yn ardaloedd lle mae'n rhaid i weithwyr a defnyddwyr deithio i safleoedd busnes er

---

[20] Iechyd Cyhoeddus Cymru (2021) Arolwg Ymgysylltu â'r Cyhoedd ar Iechyd a Llesiant yn ystod Mesurau'r Coronafeirws: Wythnos 64: 21-27 Mehefin 2021.

[21] Bangham & Leslie (2020) Rainy days: An audit of household wealth and the initial effects of the coronavirus crisis on saving and spending in Great Britain. Resolution Foundation.

[22] Resolution Foundation: Incymau, cynilion a gwariant drwy argyfwng y coronafeirws Tachwedd 2020

mwyn gweithredu. Er bod Llywodraeth Cymru yn parhau i hyrwyddo teithio llesol fel dewis yn lle mathau eraill o deithio yn ystod pandemig y coronafeirws a thu hwnt, mae agor y sector yn siŵr o gynyddu’r rhesymau i aelodau’r cyhoedd deithio mewn cerbyd preifat (yn enwedig felly oherwydd cyfyngiadau ar gapasiti trafnidiaeth gyhoeddus effeithiol). Er nad oes rhagolygon ar gael ynglŷn â'r effaith ganlyniadol ar ansawdd aer, disgwylir y bydd yn cael effaith negyddol wrth gymharu â’r misoedd diwethaf, lle credwyd bod ansawdd yr aer wedi gwella. Am y rheswm hwn, mae swyddogion yr Amgylchedd a Materion Gwledig yn monitro’r effeithiau ar ansawdd yr aer sydd wedi codi ers cyflwyno’r cyfyngiadau symud. Comisiynwyd ymgynghorwyr allanol i ddadansoddi’r effeithiau a bydd y gwaith hwn yn llywio polisi’r dyfodol gyda golwg ar gynnal gwelliannau i ansawdd aer ar gyfer y dyfodol, cyn belled ag y bo modd.

RHYNGDDIBYNIAETHAU GALLUOGWYR

Gofal plant

Mae dadansoddiad Llywodraeth Cymru yn awgrymu bod gan 11,400 o oedolion sy’n cael eu cyflogi yn y sector tafarndai a bwytai - sy’n cynnwys clybiau nos a lleoliadau adloniant rhyw blant 16 oed ac iau. Ar hyn o bryd nid oes gennym unrhyw ddadansoddiad sy’n ein galluogi i ddeall faint o’r rhain y gallai fod angen trefniadau gofal plant ffurfiol arnynt er mwyn gallu dychwelyd i’r gwaith.

Trafnidiaeth

Mae data Arolwg Cenedlaethol Cymru 2014/15 yn cofnodi’r dull o deithio a ddefnyddir gan bobl i deithio i dafarndai, caffis ac ati. Dangosodd fod 47% (heb fod yn gyfan gwbl) o bobl yn defnyddio car fel dull arferol o deithio i dafarndai, caffis a bwytai, roedd 43% yn cerdded, roedd 8% yn defnyddio bysiau ac roedd 9% yn defnyddio tacsis. Mae hyn yn codi problem bosibl y mae angen ei hystyried, sy’n ymwneud â’r risg bosibl o gynnydd mewn troseddau gyrru dan ddylanwad diod os bydd pobl yn dewis peidio neu’n peidio â chael defnyddio tacsis (oherwydd rheolau cadw pellter) ar ôl yfed alcohol. Mae potensial hefyd ar gyfer mwy o ymddygiad gwrthgymdeithasol a materion yn ymwneud â threfn gyhoeddus wrth i yfed gormod o alcohol achosi problemau i staff trenau/bysiau a gyrwyr tacsis/cerbydau hurio preifat.

ASESIADAU O’R EFFAITH

Effeithiau ar gydraddoldeb

Mae asesiad o’r effeithiau yn ôl nodweddion gwarchodedig wedi’i nodi isod. Yn gyffredinol, mae’r cynnig yn hyrwyddo cydraddoldeb gan ei fod yn dileu’r cyfyngiadau ar deithio a fydd wedi effeithio ar wahanol grwpiau mewn gwahanol ffyrdd. Mae

effeithiau negyddol posibl yn ymwneud â’r risgiau o wneud addasiadau i fannau awyr agored nad ydynt yn ystyried anghenion gwahanol grwpiau yn llawn. Mae’r rhain yn ymwneud yn bennaf â chydraddoldeb mynediad.

Grŵp neu nodwedd warchodedig	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi’n lliniaru’r effeithiau?***
Oed (meddwl am wahanol grwpiau oedran)	Cadarnhaol: Mae carfannau iau o'r boblogaeth yn fwy tebygol o lawer o weithio mewn clybiau nos yng Nghymru na charfannau hŷn, felly gallai eu hagor arwain at effeithiau cadarnhaol o ran dosbarthiad os yw’n atal colledion swyddi posibl ac yn cynyddu incwm aelwydydd, drwy drosglwyddo unigolion oddi ar Gynllun Cadw Swyddi drwy gyfnod y Coronafeirws y Deyrnas Unedig. Ar hyn o bryd, y garfan hon yw'r grŵp oedran sy’n wynebu'r risg fwyaf o ganlyniad i ddirywiad economaidd. Negyddol: Mae’r risgiau o ganlyniadau iechyd negyddol yn sgil dal COVID-19 yn cynyddu ag oedran. Dylid ystyried hyn mewn cysylltiad â staff a chwsmeriaid y sector.	Mae dadansoddiad Llywodraeth Cymru o ddata’r Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth yn 2019 yn dangos bod 46% o weithwyr mewn tafarndai, caffis a bwytai yng Nghymru o dan 25 oed (a dim ond 12% o'r gweithlu mae'r grŵp oedran hwn yn ei gynrychioli).	Mae’r mesurau lliniaru y gofynnwyd i'r sector eu rhoi ar waith, a’r gofyniad iddynt ailagor yn gyfyngedig i ddechrau, wedi’u hanelu at leihau’r risg o drosglwyddiad i bob grŵp; cwsmeriaid a staff. Dylid defnyddio'r asesiadau risg y mae angen i fusnesau eu cynnal i nodi risgiau anghymesur i grwpiau penodol.

Grŵp neu nodwedd warchodedig	*Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?*	*Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)*	*Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau?*
Anabledd (meddyliwch am wahanol fathau o anabledd)	Cadarnhaol: Mae'r boblogaeth anabl yng Nghymru yn cynrychioli cyfran uwch o'r gweithwyr yn y sector tafarndai a bwytai nag yn y gweithlu'n gyffredinol, felly gallai agor y sector arwain at effeithiau cadarnhaol o ran dosbarthiad os yw'n atal colledion swyddi posibl ac yn cynyddu incwm aelwydydd, drwy drosglwyddo unigolion oddi ar Gynllun Cadw Swyddi drwy gyfnod y Coronafeirws y Deyrnas Unedig.	Mae dadansoddiad o ddata'r Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth yn 2019 yn awgrymu bod cyfran y bobl anabl sy'n gweithio mewn tafarndai a bwytai yng Nghymru yn uwch na'r cyfartaledd, gyda 19% o'r gweithlu yn cael eu hystyried yn anabl (mae'r grŵp hwn yn cynrychioli 15% o'r gweithlu ehangach).	Mae Llywodraeth Cymru yn ymwybodol o faterion posibl ac yn ymgysylltu â grwpiau priodol i baratoi i gwblhau Asesiad Effaith Integredig. Dylid defnyddio'r asesiadau risg y mae angen i fusnesau eu cynnal i nodi effeithiau anghymesur ar grwpiau penodol.
Ailbennu rhywedd (y weithred o drawsnewid a phobl drawsryweddol)	Heb ganfod effeithiau gwahaniaethol penodol.	Amh	Amh

Grŵp neu nodwedd warchodedig	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau?***
Beichiogrwydd a mamolaeth	Negyddol: Mae'n bosibl y bydd y cynlluniau i ailagor y sector yn arwain at ddefnyddio llefydd i gynyddu capasiti awyr agored gwirioneddol. Bydd hi'n bwysig gwneud yn siŵr nad yw hyn yn creu amgylcheddau peryglus i rieni â phlant ifanc neu bramiau.	Amh	Mae Llywodraeth Cymru yn ymwybodol o faterion posibl ac yn ymgysylltu â grwpiau priodol i baratoi i gwblhau Asesiad Effaith Integredig.

Grŵp neu nodwedd warchodedig	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau?***
Hil (yn cynnwys gwahanol leiafrifoedd ethnig, sipsiwn a theithwyr a mudwyr, ceiswyr lloches a ffoaduriaid)	Cadarnhaol: Mae'r boblogaeth o gefndir Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig yn fwy tebygol o weithio yn y sector lletygarwch yng Nghymru na'r boblogaeth wyn, felly gallai agor y sector gael effeithiau cadarnhaol o ran dosbarthiad os yw'n atal colledion swyddi posibl ac yn cynyddu incwm aelwydydd drwy drosglwyddo unigolion oddi ar Gynllun Cadw Swyddi'r Deyrnas Unedig. Negyddol: Mae'n bosibl bod pobl o gefndir Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig yn wynebu risg anghymesur o ganlyniadau iechyd negyddol pe baent yn dal COVID-19. Dylid ystyried hyn mewn cysylltiad â staff a chwsmeriaid y sector.	Mae dadansoddiad o ddata'r Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth yn 2019 yn amcangyfrif bod 12% o weithwyr mewn tafarndai a bwytai yng Nghymru yn dod o gefndir Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig (a dim ond 5% o'r gweithlu yng Nghymru mae'r grŵp hwn yn ei gynrychioli).	Mae'r mesurau lliniaru y gofynnwyd i'r sector eu rhoi ar waith, a'r gofyniad iddynt ailagor yn gyfyngedig i ddechrau, wedi'u hanelu at leihau'r risg o drosglwyddiad i bob grŵp; cwsmeriaid a staff. Dylid defnyddio'r asesiadau risg y bydd angen i fusnesau eu cynnal i nodi risgiau anghymesur i grwpiau penodol.
Crefydd, cred a diffyg cred	Heb ganfod effaith wahaniaethol benodol.	Amh	Amh

Grŵp neu nodwedd warchodedig	*Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?*	*Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)*	*Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau?*
Rhyw / Rhywedd	Cadarnhaol: mae cyfran y gweithwyr yn y sector sy'n fenywod ychydig yn uwch nag ar gyfer gweithlu Cymru yn gyffredinol.	Mae dadansoddiad o ddata'r Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth yn 2019 yn amcangyfrif bod 50% o weithwyr mewn tafarndai a bwytai yng Nghymru yn fenywod, a bod menywod yn cynrychioli 47% o gyfanswm y gweithlu yng Nghymru.	Does dim effeithiau negyddol penodol yn deillio o'r cynnig.
Cyfeiriadedd rhywiol (lesbiaidd, hoyw a deurywiol)	Heb ganfod effaith wahaniaethol benodol.	Amh	Amh
Priodas a phartneriaeth sifil	Heb ganfod effaith wahaniaethol benodol.	Amh	Amh
Plant a phobl ifanc hyd at 18 oed	Negyddol: Gallai oedolion a gyflogir mewn tafarndai, caffis, clybiau nos a bwytai fod â chyfrifoldebau gofal plant. Mae'n bosibl bod y cyfyngiadau symud cyfredol wedi amharu ar fathau traddodiadol o ofal plant.	Mae dadansoddiad Llywodraeth Cymru o'r Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth yn 2018 yn awgrymu bod gan 11,400 o'r oedolion sy'n gweithio yn y sector tafarndai a bwytai blant o dan 16 oed.	Mae Llywodraeth Cymru wedi llacio'r cyfyngiadau ar y sector gofal plant gyda'r bwriad o leddfu'r pwysau ar deuluoedd lle gallai fod angen i'r oedolion ddychwelyd i safleoedd ffisegol i weithio.

Grŵp neu nodwedd warchodedig	*Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?*	*Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)*	*Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau?*
Aelwydydd incwm isel	Cadarnhaol: Drwy ganiatáu i aelodau o'r sector hwn ddychwelyd i weithio, gallai hynny leihau colledion swyddi	Mae data dros dro o'r Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion yn darparu amcangyfrifon ar gyfer cyflog gros fesul awr a fesul wythnos, yn ôl codau Dosbarthiad Diwydiannol Safonol (SIC) 2 ddigid yng Nghymru. Ar gyfer **Gweithgareddau Gwasanaethau Bwyd a Diod** (cod SIC 56), y cyflog gros canolrifol yr awr oedd £8.28 – £3.91 yn is na chanolrif Cymru ar gyfer holl swyddi gweithwyr, sef £12.19. O ran cyflog gros yr wythnos yn y sector hwn, £197.30 yw'r canolrif – tua £243.50 yn is na chanolrif Cymru. Gan ddefnyddio'r un data, amcangyfrifir bod **o leiaf** 80% o weithwyr **Gweithgareddau Gwasanaethau Bwyd a Diod** yn cael cyflog gros is yr awr na chanolrif Cymru.	Does dim effeithiau negyddol penodol yn deillio o'r cynnig.

Hawliau Dynol a Chonfensiwn y Cenhedloedd Unedig

Prif bwrpas y cyfyngiadau a'r gofynion sy'n gysylltiedig â'r cyfyngiadau symud yw diogelu hawl pawb i fywyd. Mae hyn wedi arwain at gyfyngiadau ar hawliau megis ar fywyd preifat a theuluol a'r rhyddid i ymgynnull a chymdeithasu ar sail y gellir ei gyfiawnhau yn ymwneud ag iechyd. Mae iechyd y cyhoedd yn cael ei ddisgrifio fel rheswm derbyniol dros atal yr hawliau hyn, ar yr amod ei fod yn angenrheidiol ac yn

gymesur. Er gwaethaf y cyfyngiadau symud parhaus, yn gyffredinol mae'r cynnig hwn yn effeithio ar y canlynol:

Hawliau Dynol	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau negyddol?***
Yr hawl i fwynhau perthnasau teuluol heb ymyrraeth gan y llywodraeth (ee yr hawl i fyw gyda'ch teulu ac i gael cyswllt rheolaidd)	Cadarnhaol: bydd caniatáu i glybiau nos ac SEVs ailagor yn golygu bod llawer o weithwyr yn y sector – a allent fod yn ennill llai na'r Isafswm Cyflog a'r Cyflog Byw Cenedlaethol oherwydd eu bod yn cael 80% o'r cyflog roeddent yn ei gael cyn yr argyfwng – yn dychwelyd i'r gwaith.	Mae data incwm ar gyfer yr Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion yn dangos bod gweithwyr yn y sector hwn yn ennill llai na'r cyflog cyfartalog (canolrif) yng Nghymru a bod llawer ohonynt yn debygol o fod yn ennill llai na'r Isafswm Cyflog/Cyflog Byw Cenedlaethol oherwydd eu bod ar ffyrlo.	Does dim effeithiau negyddol penodol yn deillio o'r cynnig.

Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn

Mae agor lletygarwch dan do yn cefnogi'r gofyniad bod gan bob plentyn a pherson ifanc hawl i ymlacio, chwarae ac ymuno mewn ystod eang o weithgareddau. Mae lletygarwch dan do yn rhan o'r profiadau a chyfleusterau a ddarperir i deuluoedd, a fydd yn sicrhau bod modd sicrhau cymaint o ganlyniadau â phosibl i blant a phobl ifanc.

Y Gymraeg

Mae 150,000 o bobl yn cael eu cyflogi'n uniongyrchol yn yr economi ymwelwyr – tua 12% o'r gweithlu. Mae'r economi yn hanfodol i greu'r amodau cymdeithasol lle gall siaradwyr Cymraeg aros mewn cymunedau Cymraeg, neu ddychwelyd i'r cymunedau hynny. Mae llawer o ardaloedd sy'n Gymraeg yn bennaf yn dibynnu'n drwm ar dwristiaeth am incwm a chyflogaeth.

Bydd cymunedau Cymraeg eu hiaith yn cael budd o'r ffaith bod busnesau lletygarwch yn cael ailddechrau gweithredu, oherwydd bydd yn helpu i greu a diogelu swyddi, ac mae'n bosibl y bydd hynny'n annog siaradwyr Cymraeg i aros a gweithio yno, a chynnal hyfywedd yr iaith yn sgil hynny.

v. Ymweliadau Preswyl

EFFEITHIAU AR LESIANT

Canfu *Arolwg Ymgysylltu â'r Cyhoedd* Iechyd Cyhoeddus Cymru a gynhaliwyd ddechrau mis Mawrth fod 27 y cant o bobl wedi dweud eu bod wedi poeni 'llawer' am eu hiechyd meddwl a'u llesiant yn ystod yr wythnos flaenorol. Dywedodd bron i hanner (45%) fod eu ffitrwydd corfforol yn waeth na'r adeg hon y llynedd a chyhoeddodd yr elusen iechyd meddwl Mind dystiolaeth arolwg ym mis Mehefin y llynedd a oedd yn awgrymu bod dros hanner yr oedolion a'r bobl ifanc yn y Deyrnas Unedig wedi gweld dirywiad yn eu hiechyd meddwl wrth i'r cyfyngiadau aros yn eu lle. Canfu ymchwil mwy diweddar gan yr elusen iechyd meddwl, y Sefydliad Iechyd Meddwl, fod dros hanner oedolion y Deyrnas Unedig yn pryderu neu'n poeni oherwydd y pandemig. Canfu'r ymchwil fod hyn yn fwy cyffredin ymysg menywod, myfyrwyr a'r rhai a oedd yn ddi-waith; a bod pobl iau a rhieni sengl yn dweud eu bod yn llawer mwy unig.[23]

Mae gwerth ymweliadau preswyl i lesiant unigolyn ifanc, yn enwedig yn ystod blwyddyn pan fu cyfyngiadau sylweddol ar deithio a chymysgu cymdeithasol, a phrofiadau addysgol amrywiol, yn sylweddol. Mae grwpiau ieuenctid wedi nodi bod manteision profiadau preswyl i bobl ifanc (yn aml o'r cefndiroedd mwyaf difreintiedig sydd â phroblemau teuluol cymhleth neu nad ydynt yn cymryd rhan lawn mewn cyfleoedd ysgol) yn fanteisiol iawn i'w datblygiad personol a chymdeithasol. Mae'n gyfle clir i gynorthwyo eu hiechyd meddwl a'u llesiant, gan eu helpu i ddatblygu sgiliau, hyder a chael profiadau newydd.

Mae arolwg 'Coronafeirws a Fi' Comisiynydd Plant Cymru o blant a phobl ifanc wedi dangos bod 76% o ymatebwyr Blwyddyn 6 yn teimlo bod ffarwelio â'u hysgol gynradd yn bwysig fel rhan o'r newid i'r ysgol uwchradd. Yn yr un modd, nododd 53% o ymatebwyr 12-18 oed eu bod yn drist eu bod yn colli allan ar brofiadau roeddent yn edrych ymlaen atynt, a dywedodd 44% eu bod nhw wedi bod yn bryderus yn ystod y pandemig. Bydd y dull anffurfiol o ymdrin â phrofiadau preswyl yn rhoi cyfle i bobl ifanc gael seibiant o'u trefn arferol ac, mewn rhai achosion, trafod materion sydd ganddynt i ffwrdd o'r cartref ac o'r ysgol.

EFFEITHIAU ECONOMAIDD

Effeithiau economaidd cyffredinol

Yn 2019, roedd yr holl sector *Llety* yn cyfrannu £935 miliwn o werth ychwanegol gros (GVA) i economi Cymru, a oedd gyfwerth â 1.4% o gyfanswm y gwerth ychwanegol gros ar gyfer yr un flwyddyn. Yn 2019, roedd y sector yn cyflogi tua 32,000 o bobl ledled Cymru[24] ac roedd 1,855 o ganghennau o fusnesau llety ar draws Cymru.

Mae'r Swyddfa Ystadegau Gwladol wedi adrodd bod Cynnyrch Domestig Gros (GDP) blynyddol y Deyrnas Unedig wedi disgyn 9.9% yn 2020, a bod y sector *Llety a Gwasanaethau Bwyd* wedi dangos twf negyddol o 44%. Roedd effaith arbennig ar y

[23] Y Sefydliad Iechyd Meddwl: Coronavirus: mental health and the pandemic Wave 9: Rhagfyr 2020

[24] Defnyddir data BRES ar gyfer ffigurau cyflogaeth. Data 2019 ar gyfer grŵp SIC 55: Llety

sector *Llety*, a welodd ostyngiad o 73% mewn allbwn rhwng mis Chwefror a mis Rhagfyr 2020[25]. Mae hosteli Cymru wedi gweld niferoedd cyson a chryf yn defnyddio eu gwelyau dros y blynyddoedd diwethaf ac roedd 54% o'u gwelyau wedi cael eu defnyddio yn 2019, a dim ond 10% o ddefnydd gwelyau ar gyfartaledd yn 2020. Mae Arolwg y Swyddfa Ystadegau Gwladol o Ganfyddiadau ac Amodau Busnes (BICS) yn rhoi cipolwg ar effeithiau'r cyfyngiadau ledled y Deyrnas Unedig ar y sector *Gweithgareddau Llety a Gwasanaethau Bwyd* yn gyffredinol.[26] Ochr yn ochr â'r *Celfyddydau, Adloniant a Hamdden,* mae'n dal yn un o'r meysydd yn economi'r Deyrnas Unedig sydd wedi cael ei daro waethaf drwy gydol y pandemig iechyd a'r cyfyngiadau cysylltiedig. Roedd ychydig dros 8 o bob 10 busnes yn y Deyrnas Unedig yn masnachu yn ystod 01-13 Mehefin 2021 ac ychydig o dan 8 o bob 10 busnes *Llety a Gweithgareddau Gwasanaethau Bwyd* oedd yn masnachu yn ystod y cyfnod hwn, er bod nifer y busnesau a oedd ar agor ym maes y Celfyddydau, Adloniant a Hamdden wedi symudi fod yn debyg i gyfartaledd y Deyrnas Unedig.[27] Yn ôl y disgwyl, mae'r ddau sector hyn yn parhau i weld y gostyngiadau mwyaf mewn trosiant busnes, gyda 5 o bob 10 busnes *Llety a Gwasanaethau bwyd* a 6 o bob 10 busnes *Celfyddydau, Adloniant a Hamdden* yn dweud bod eu trosiant wedi gostwng o'r lefelau arferol, o'i gymharu â thraean o fusnesau'r Deyrnas Unedig yn gyffredinol.[28]

Sefydlodd Llywodraeth Cymru gronfa i gefnogi'r sector addysg awyr agored preswyl yng Nghymru gyda dyraniad cychwynnol o £2 filiwn. Fodd bynnag, roedd y gronfa hon yn rhoi cymorth i ganolfannau cymwys ledled Cymru i dalu costau gweithredu hanfodol rhwng mis Mehefin a mis Medi 2021 (yn unig). Bydd yr y mesur llacio hwn yn galluogi canolfannau addysg awyr agored i ailddechrau'n raddol drwy gynnig ymweliadau i sector sydd, fel y nodwyd uchod, wedi cael ei effeithio'n sylweddol gan y pandemig.

Mae'r sector gwaith ieuenctid wedi wynebu caledi ariannol sylweddol yn ystod y pandemig, gyda llawer o fudiadau gwirfoddol yn defnyddio'r cynllun ffyrlo, ac yn methu gwneud gweithgareddau codi arian. Nid yw effaith lawn y pandemig yn glir eto, ond mae rhai sefydliadau wedi wynebu diswyddiadau sylweddol.

EFFEITHIAU AMGYLCHEDDOL

Mae'r sector llety yn rhan o'r economi sy'n golygu ei bod yn rhaid i weithwyr a defnyddwyr deithio i safleoedd penodol i weithredu. Er nad oes rhagolygon ar gael ynglŷn â'r effaith ganlyniadol ar ansawdd aer, disgwylir y bydd yn cael effaith negyddol wrth gymharu â'r misoedd diwethaf, lle credwyd bod ansawdd yr aer wedi gwella. Am y rheswm hwn, mae swyddogion yr Amgylchedd a Materion Gwledig yn monitro'r effeithiau ar ansawdd yr aer sydd wedi codi ers cyflwyno'r cyfyngiadau

---

[25] ONS GDP cyhoeddwyd 12 Chwefror 2021.

[26] Yn berthnasol i 25 Ionawr - 7 Chwefror 2021.

[27] Roedd canran y busnesau yn y Deyrnas Unedig a ddywedodd eu bod yn parhau i fasnachu yn 61% ar gyfer y sector Llety a Gwasanaethau Bwyd, 78% ar gyfer y sector Celfyddydau, Adloniant a Hamdden, ac 83% oedd cyfartaledd pob sector yn y Deyrnas Unedig.

[28] 48.4% oedd canran y busnesau yn y Deyrnas Unedig a ddywedodd eu bod wedi colli trosiant yn y sector Llety a Gwasanaethau Bwyd, 63.8% yn y sector Celfyddydau, Adloniant a Hamdden, a 31.3% oedd y cyfartaledd ar gyfer pob sector yn y Deyrnas Unedig.

symud. Fodd bynnag, mae'r effaith amgylcheddol yn debygol o fod yn isel o ystyried y byddai ymweliadau fel arfer yn golygu grwpiau bach yn defnyddio trafnidiaeth ar y cyd (er enghraifft, bysiau mini) lle bo'n bosibl, a rhai yn cynghori grwpiau i aros yn lleol i roi profiadau.

ASESIADAU O'R EFFAITH

Effeithiau ar gydraddoldeb

Mae asesiad o'r effeithiau yn ôl nodweddion gwarchodedig wedi'i nodi isod.

Grŵp neu nodwedd warchodedig	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau?***
Oed (meddwl am wahanol grwpiau oedran)	*Cadarnhaol: Bydd caniatáu profiadau preswyl yn gwella llesiant meddyliol plant a phobl ifanc yn sylweddol ac yn darparu profiadau addysgol a dysgu gwerthfawr nad yw'n bosibl eu hefelychu mewn amgylchedd mwy ffurfiol. Yn ogystal, bydd caniatáu profiadau preswyl yn helpu i gadw swyddi a chynyddu incwm aelwydydd ymysg y rhai sy'n gweithio yn y sector (h.y. drwy gael eu cyflog llawn wrth i'w cyfnod ar ffyrlo ddod i ben) yn ogystal ag ymgysylltu o'r newydd â gwirfoddolwyr yn y sector.* *Negyddol: Y risg o ganlyniadau iechyd negyddol sy'n gysylltiedig â chael COVID-19 wrth i fwy o bobl ifanc gymysgu. Fodd bynnag, disgwylir mwy o gymysgu yn ystod gwyliau'r haf a thu hwnt a rhaid cydbwyso'r risgiau â'r cynnydd mewn iechyd meddwl a llesiant y*		*Mae'r mesurau lliniaru y gofynnwyd i'r sector eu rhoi ar waith, a'r gofyniad iddynt ailagor yn gyfyngedig i ddechrau, wedi'u hanelu at leihau'r risg o drosglwyddiad i bob grŵp; cwsmeriaid a staff.* *Dylid defnyddio'r asesiadau risg y mae gofyn i grwpiau ieuenctid a'r llety preswyl perthnasol eu cynnal i nodi risgiau anghymesur i grwpiau penodol.*

	byddant yn eu profi. Darperir canllawiau clir ar y mesurau disgwyliedig i sicrhau hylendid a chadw pellter cymdeithasol drwy'r canllawiau presennol.		
Anabledd (meddyliwch am wahanol fathau o anabledd)	*Cadarnhaol: Ni nodwyd effeithiau gwahaniaethol penodol ar gyfer y gweithlu. Fodd bynnag, gallai profiadau preswyl ganiatáu i bobl ag anableddau ymgymryd â gweithgareddau nad ydynt wedi gallu eu gwneud o'r blaen neu ers peth amser.*	*Mae dadansoddiad o ddata'r Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth yn 2019 yn awgrymu bod pobl anabl yn cynrychioli 11% o'r gweithwyr yn y sector llety yng Nghymru (mae'r grŵp hwn yn cynrychioli 15% o'r gweithlu ehangach).*	*Amh*
Ailbennu rhywedd (y weithred o drawsnewid a phobl drawsryweddol)	*Heb ganfod effeithiau gwahaniaethol penodol ar gyfer staff.* *Cadarnhaol: Ar ben hynny, mae gwaith ieuenctid yn sector cynhwysol a gallai hyn roi cyfleoedd i bobl ifanc sy'n mynd drwy broses ailbennu eu rhywedd eu hunain neu o fewn eu teuluoedd*	*Amh*	*Amh*
Beichiogrwydd a mamolaeth	***Cadarnhaol:** Mae gwaith ieuenctid yn sector cynhwysol, a gallai cyfleoedd i rieni beichiog neu rieni ifanc gymryd rhan mewn gweithgareddau priodol i gynorthwyo eu hiechyd meddwl a'u llesiant sicrhau*	*Amh*	*Amh*

	bod ganddynt amser i fod yn nhw eu hunain, cael hwyl a bod yn bobl ifanc		
Hil (yn cynnwys gwahanol leiafrifoedd ethnig, sipsiwn a theithwyr a mudwyr, ceiswyr lloches a ffoaduriaid)	***Niwtral:*** *Mae gweithwyr y sector llety yn cynnwys cyfran gymesur o unigolion BAME, yn yr un modd â'r gweithlu ehangach. Mae hyn yn wir am bobl ifanc hefyd. Fel rhan o waith y Bwrdd Gwaith Ieuenctid Dros Dro, maent yn ystyried sut i sicrhau bod gwaith ieuenctid yn wirioneddol gyfartal ac amrywiol ac y gall y math hwn o gyfle ddarparu cyfleoedd i ddysgu am wahanol ddiwylliannau a chefndiroedd plant a phobl ifanc sy'n cymryd rhan* *Negyddol: Mae'n bosibl bod grwpiau Du, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig yn wynebu risg anghymesur o ganlyniadau iechyd negyddol pe baent yn dal COVID-19. Dylid ystyried hyn mewn cysylltiad â staff a chwsmeriaid y sector.*	*Mae dadansoddiad o ddata APS yn 2019 yn amcangyfrif bod 5% o'r gweithwyr yn y sector llety yng Nghymru yn bobl o gefndir Du, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig (a dim ond 5% o'r gweithlu yng Nghymru mae'r grŵp hwn yn ei gynrychioli).* *O drafodaethau fel rhan o waith y Bwrdd Gwaith Ieuenctid Dros Dro a thrwy weithio gyda sefydliadau fel EYST, gwyddom fod hwn yn faes lle mae lle i ganolbwyntio mwy ar annog pobl ifanc o gefndiroedd lleiafrifol i gael mynediad at wasanaethau ieuenctid. Gall y mathau hyn o weithgareddau hyrwyddo gwell dealltwriaeth o'r hyn sydd ar gael iddynt, a darparu cyfleoedd ar gyfer amgylchedd diogel i drafod materion sydd wedi effeithio arnynt, yn enwedig yn ystod cyfnodau clo, fel protestiadau Mae Bywydau Du o Bwys.*	*Mae canllawiau a mesurau lliniaru sy'n cael eu hyrwyddo wedi cael eu dylunio i leihau'r risg o drosglwyddo ymysg pob grŵp, gan gynnwys cwsmeriaid a staff.* *Dylid defnyddio'r asesiadau risg y mae gofyn i fusnesau eu cynnal i nodi risgiau anghymesur i grwpiau penodol.* *Gofynnir i grwpiau ieuenctid ystyried sut gallai cyfleoedd i fynd i weithgareddau preswyl dros yr haf a thu hwnt gynnwys pobl na fyddent fel arall yn ymwneud â'r cyfleoedd hyn.*

Crefydd, cred a diffyg cred	*Heb ganfod effeithiau gwahaniaethol penodol.*	*Amh*	*Amh*
Rhyw / Rhywedd	*Cadarnhaol: Gallai agor y sector arwain at ganlyniadau buddiol o ran dosbarthiad i fenywod pe bai hynny'n helpu i gadw swyddi a chynyddu incwm aelwydydd ymysg y rhai sy'n gweithio yn y sector (h.y. drwy gael eu cyflog llawn wrth i'w cyfnod ar ffyrlo ddod i ben).* *Cadarnhaol: gall gwaith ieuenctid ddarparu amrywiaeth o gefnogaeth i bobl ifanc waeth beth yw eu rhyw/rhywedd. Gall hefyd helpu i'w gwneud yn fwy ymwybodol o faterion sy'n effeithio ar y rhyw/rhywedd arall ac i drafod materion a allai effeithio arnynt.*	*Mae dadansoddiad o ddata'r Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth yn 2019 yn amcangyfrif bod 53% o weithwyr yn y sector* ***llety*** *yng Nghymru yn fenywod, a bod menywod yn cynrychioli 47% o gyfanswm y gweithlu yng Nghymru.* *Mae gweithwyr ieuenctid yn gymwys ac wedi eu hyfforddi i weithio gyda phob unigolyn ifanc, i fynd i'r afael â stereoteipiau a darparu cyfle cyfartal i bawb beth bynnag fo rhyw neu rywedd yr unigolyn ifanc, tra'n ymwybodol hefyd o'r materion a allai effeithio o ganlyniad.*	*Heb ganfod effeithiau negyddol i'w lliniaru.*
Cyfeiriadedd rhywiol (lesbiaidd, hoyw a deurywiol)	*Heb ganfod effeithiau gwahaniaethol penodol.* *Cadarnhaol: Fel yn y meysydd eraill uchod, mae gwaith ieuenctid yn darparu lle diogel i bobl ifanc fod yn nhw eu hunain ac i drafod materion sy'n effeithio arnynt, gyda staff proffesiynol hyfforddedig i hwyluso trafodaethau.*	*Mae gweithwyr ieuenctid yn aml yn cael eu defnyddio mewn ysgolion i ddarparu sesiynau ar feysydd fel addysg rhyw. Mae gan fudiadau ieuenctid mewn ysgolion ac yn y gymuned ehangach grwpiau sy'n darparu cymorth penodol ynghylch cyfeiriadedd rhywiol unigolyn ifanc (neu gysylltiadau â*	*Amh*

		grwpiau o'r fath), yn dathlu'r gwaith maent yn ei wneud a hefyd yn rhannu arferion da ag eraill. Gellir gweld enghreifftiau drwy [Wobrau Rhagoriaeth Gwaith Ieuenctid]	
Priodas a phartneriaeth sifil	*Heb ganfod effeithiau gwahaniaethol penodol.*	*Amh*	*Amh*
Plant a phobl ifanc hyd at 18 oed	*Cadarnhaol: Bydd caniatáu ymweliadau addysgol preswyl yn gwella lles meddyliol plant a phobl ifanc yn sylweddol ac yn darparu profiadau personol, addysgol a dysgu gwerthfawr nad yw'n bosibl eu hefelychu mewn amgylchedd ffurfiol ystafell ddosbarth.*		
Aelwydydd incwm isel	*Cadarnhaol: Gallai agor y sector arwain at ganlyniadau buddiol sylweddol o ran dosbarthiad i bobl ar incwm isel pe bai hynny'n helpu i gadw swyddi a chynyddu incwm aelwydydd ymysg y rhai sy'n gweithio yn y sector (hy drwy gael eu cyflog llawn wrth i'w cyfnod ar ffyrlo ddod i ben ar draws y sector gwirfoddol).* *Yn ogystal, gall y mathau hyn o brofiadau newid bywydau pobl ifanc, gan helpu i fagu hyder, datblygu*	*Mae data dros dro o'r Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion yn darparu amcangyfrifon ar gyfer cyflog gros fesul awr a fesul wythnos, yn ôl codau Dosbarthiad Diwydiannol Safonol (SIC) 2 ddigid yng Nghymru. Ar gyfer **Llety** (cod SIC 55), y cyflog gros canolrifol yr awr oedd £8.82 – £3.37 yn is na chanolrif Cymru ar gyfer holl swyddi gweithwyr, sef £12.19. O ran cyflog gros yr wythnos yn y sector hwn, £280.30 yw'r canolrif – tua*	*Heb ganfod effeithiau negyddol i'w lliniaru.*

	uchelgais a gwell dealltwriaeth o'r hyn y gallant ei gyflawni.	*£160.50 yn is na chanolrif Cymru.* *Gan ddefnyddio'r un data, amcangyfrifir bod* ***o leiaf*** *75% o weithwyr* ***Llety*** *yn cael cyflog gros is yr awr na chanolrif Cymru.*	

Hawliau Dynol a Chonfensiwn y Cenhedloedd Unedig

Prif bwrpas y cyfyngiadau a'r gofynion sy'n gysylltiedig â'r cyfyngiadau symud yw diogelu hawl pawb i fywyd. Mae hyn wedi arwain at gyfyngiadau ar hawliau megis ar fywyd preifat a theuluol a'r rhyddid i ymgynnull a chymdeithasu ar sail y gellir ei gyfiawnhau yn ymwneud ag iechyd. Mae iechyd y cyhoedd yn cael ei ddisgrifio fel rheswm derbyniol dros atal yr hawliau hyn, ar yr amod ei fod yn angenrheidiol ac yn gymesur. Er gwaethaf y cyfyngiadau parhaus ar y cyfyngiadau symud yn gyffredinol, gallai'r cynnig hwn effeithio ar y canlynol:

Hawliau Dynol	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau negyddol?***
Mae Erthygl 11 o'r ***Cyfamod Rhyngwladol ar Hawliau Economaidd, Cymdeithasol a Diwylliannol*** *yn cydnabod hawl pawb i gael safon byw ddigonol ar ei gyfer ei hun a'i deulu, gan gynnwys cartref a digon o fwyd a dillad, ac i sicrhau bod ei amodau byw yn gwella'n barhaus.*	*Cadarnhaol: bydd caniatáu i'r sector llety ailagor yn golygu bod llawer o weithwyr yn y sector – a allent fod yn ennill llai na'r Isafswm Cyflog a'r Cyflog Byw Cenedlaethol oherwydd eu bod yn cael 80% o'r cyflog roeddent yn ei gael cyn yr argyfwng – yn dychwelyd i'r gwaith.*	*Mae data incwm ar gyfer yr Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion yn dangos bod gweithwyr yn y sector hwn yn ennill llai na'r cyflog cyfartalog (canolrif) yng Nghymru a bod llawer ohonynt yn debygol o fod yn ennill llai na'r Isafswm Cyflog/Cyflog Byw Cenedlaethol oherwydd eu bod ar ffyrlo.*	*Does dim effeithiau negyddol penodol yn deillio o'r cynnig.*

Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn

Ystyriwyd y confensiwn yn yr asesiad hwn. Y brif fantais yw'r effaith gadarnhaol o fynd ar wyliau ar **Erthygl 31** (Mae gan bob plentyn hawl i ymlacio a chwarae, ac ymuno mewn amrywiaeth eang o weithgareddau). Gallai mynd ar wyliau fel rhan o aelwyd estynedig neu gydag aelwyd arall sy'n cadw pellter cymdeithasol gefnogi hawliau o dan **Erthygl 15** (Mae gan blant yr hawl i gwrdd â'i gilydd ac ymuno â grwpiau a sefydliadau, ar yr amod nad yw hyn yn atal pobl eraill rhag mwynhau eu hawliau). Mae **Erthygl 12** (Mae gan blant yr hawl i fynegi eu barn) ac **Erthygl 13** (Bydd gan blant yr hawl i ryddid mynegiant) hefyd yn berthnasol gan y bydd pobl ifanc yn aml yn dewis cymryd rhan mewn profiad preswyl ar gyfer y gweithgaredd penodol, neu'r cyfleoedd a ddaw yn ei sgil, yn ogystal â rhoi cyfle iddynt fynegi eu hunain mewn amgylchedd diogel gyda'u cyfoedion ac oedolion y maent yn ymddiried ynddynt. Mae Strategaeth Gwaith Ieuenctid Cymru yn nodi, er mwyn sicrhau ein bod yn wlad lle mae pobl ifanc yn ffynnu, y byddwn yn cynnig darpariaeth gwaith ieuenctid o safon sy'n seiliedig ar Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn er mwyn i bobl ifanc allu dod o hyd i'w llais, llunio a chyfleu eu syniadau, datblygu annibyniaeth, meithrin sgiliau, gwneud ffrindiau a chael hwyl.

Bydd caniatáu profiadau preswyl yn cefnogi'r ymrwymiad i bobl ifanc ac yn gam cadarnhaol tuag at sicrhau bod pobl ifanc yn gallu symud i ffwrdd oddi wrth y pryder a'r straen a achosir gan y pandemig. Ymhellach, bydd hefyd yn ymateb i ganfyddiadau arolwg Coronafeirws a Fi, lle'r oedd y ddau ateb mwyaf poblogaidd gan bobl ifanc (12-18 oed) ynghylch pa reolau aros gartref a oedd wedi effeithio fwyaf ar sut roedden nhw'n teimlo am 'fethu treulio amser gyda ffrindiau' (72%) a 'methu ymweld ag aelodau'r teulu' (59%).

Y Gymraeg

Mae'n debygol y bydd y cynigion i ailagor llety yn cael effaith gadarnhaol ar nod Llywodraeth Cymru i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg, hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg, a chreu amodau ffafriol ar gyfer y Gymraeg, fel y nodir yn **Cymraeg 2050: Miliwn o siaradwyr Cymraeg***.* Bydd rhai mathau o brofiadau preswyl yn cael eu cynnal drwy gyfrwng y Gymraeg, gan ehangu'r defnydd o'r Gymraeg y tu allan i amgylchedd arferol y cartref a'r ysgol.

vi. Cydgasglu yn yr awyr agored

<u>EFFEITHIAU AR LESIANT</u>

Mae effeithiau negyddol mawr yn gysylltiedig â chyfyngu ar allu pobl i gymdeithasu a chydgasglu yn yr awyr agored. Mae'r gofynion o ran cadw pellter cymdeithasol a'r cyfyngiadau ar gapasiti yn yr awyr agored yn cael effaith fawr ar y sector digwyddiadau yn benodol. Mae'r What Works Centre for Wellbeing yn nodi tystiolaeth gref y gall celfyddydau cyfranogol, chwaraeon a gweithgareddau

diwylliannol wella llesiant pan fyddant yn dod â chyfranogwyr at ei gilydd yn yr un gofod ffisegol[29]. Mae cymryd rhan mewn gweithgareddau, a gweithgarwch corfforol a chwaraeon yn neilltuol, yn chwarae rhan yn y gwaith o leihau unigrwydd a theimlo'n ynysig, cefnogi cenedl iach ac egnïol, ac mae'n rhan annatod o'r agenda ataliol ehangach ar draws ystod o feysydd portffolio traws-lywodraethol.

Cynhaliodd Iechyd Cyhoeddus Cymru arolwg ar iechyd a llesiant (21 i 27 Mehefin 2021), a phan ofynnwyd i bobl sut roeddent yn teimlo yn ystod yr wythnos ddiwethaf, dywedodd 25% o bobl eu bod yn teimlo'n unig o bryd i'w gilydd ac roedd 11% yn teimlo'n unig drwy'r amser neu'n aml. Roedd tua 27% o bobl yn teimlo'n ynysig o bryd i'w gilydd, gyda 10% yn dweud eu bod yn teimlo fel hyn drwy'r amser neu'n aml. Dros y cyfnod hwn, roedd 14% yn dweud eu bod yn poeni'n fawr am eu hiechyd meddwl a'u llesiant. Mae hyn er gwaethaf y cyfyngiadau presennol sy'n caniatáu aelwydydd estynedig a'r rheol chwech mewn lleoliadau sy'n cael eu rheoleiddio. Dylai caniatáu'r rheol chwech dan do helpu llesiant y rhai a allai deimlo'n unig neu wedi eu hynysu, drwy ganiatáu rhagor o gyfleoedd ar gyfer cymdeithasu.

Ar wahân, yn yr un arolwg, dywedodd 41% o'r ymatebwyr eu bod wedi bod yn poeni 'ychydig bach' am fynd allan mewn mannau cyhoeddus a dywedodd 13% eu bod nhw wedi bod yn poeni am y peth 'yn fawr iawn'. Mae hyn yn awgrymu bod lleiafrif sylweddol o boblogaeth Cymru yn poeni am ddal y coronafeirws, hyd yn oed ar ôl cael y brechlyn.

Fe wnaeth ton flaenorol arolwg Iechyd Cyhoeddus Cymru (10 i 16 Mai 2021) ddadansoddi tueddiadau cwestiynau dethol am lesiant pobl yn ystod y pandemig. Dywedodd 42% o'r ymatebwyr fod eu hiechyd meddwl yn waeth adeg yr arolwg o'i gymharu â chyn y pandemig, sy'n cyfateb i dros 1 miliwn o oedolion. Roedd menywod a phobl iau yn fwy tebygol o ddweud bod eu hiechyd meddwl wedi gwaethygu yn ystod y pandemig.[30]

Cynhyrchodd y Swyddfa Ystadegau Gwladol ddadansoddiad hefyd ym mis Mai 2021 a oedd yn edrych ar effaith Coronafeirws ar iselder ymysg oedolion yn y Deyrnas Unedig. Roedd hyn yn dangos bod tua un rhan o bump o oedolion yn debygol o fod yn profi rhyw fath o iselder ym mis Tachwedd 2020, sydd bron i ddwywaith y cyfraddau a adroddwyd cyn y pandemig. Roedd hefyd yn dangos bod oedolion iau, menywod, y rhai nad oeddent yn gallu fforddio costau annisgwyl, pobl anabl neu'r rhai sy'n byw mewn ardaloedd o amddifadedd yn fwy tebygol o fod yn profi iselder.[31]

---

[1] https://whatworkswellbeing.org/blog/places-spaces-and-loneliness-what-matters-for-participatory-art-and-sport/?mc_cid=c975bde8f8&mc_eid=e4236b0dbe

[30] https://phw.nhs.wales/topics/latest-information-on-novel-coronavirus-covid-19/how-are-you-doing/how-are-we-doing-in-wales-reports/week-58-report-how-are-we-doing-in-wales1/

[31] Coronavirus and depression in adults, Great Britain - Office for National Statistics (ons.gov.uk)

EFFEITHIAU ECONOMAIDD

Gan fod cadw pellter cymdeithasol yn rhoi cyfyngiadau capasiti ar leoliadau ac amgylcheddau gwaith, y diwydiannau lletygarwch, y celfyddydau, adloniant a hamdden, a theithio/trafnidiaeth sydd wedi cael eu taro galetaf. Mae’r rhain hefyd yn sectorau lle mae’n anodd gweithio gartref.

Ar 31 Mai, gwasanaethau llety a bwyd a’r Celfyddydau, adloniant a hamdden oedd y ddau sector oedd â’r nifer uchaf o bobl yn manteisio ar ffyrlo yng Nghymru, gyda 34% a 31% yn y drefn honno, sy’n uwch o lawer na chyfanswm y nifer sy’n manteisio ar y cynllun yng Nghymru, sef 7%. O fewn hyn, y gofynion cadw pellter cymdeithasol a’r cyfyngiadau ar gapasiti yn yr awyr agored sy’n debygol o gael yr effaith fwyaf ar y sector digwyddiadau. Er bod rhai digwyddiadau’n gallu gweithredu ar hyn o bryd, mae’r cyfyngiadau presennol yn golygu bod refeniw yn is i lawer nag y byddent heb gyfyngiadau, ac mae llawer o ddigwyddiadau eraill yn anymarferol tra mae’r cyfyngiadau’n parhau.

Canfu arolwg o’r diwydiant digwyddiadau ym mis Tachwedd 2020[32], fod 75% o’r ymatebwyr sy’n cyflogi staff wedi gorfod rhoi staff ar ffyrlo. Mae tua hanner (52%) y rhai sy’n cyflogi staff naill ai wedi dileu swyddi, wedi rhoi rhybudd neu’n bwriadu dileu swyddi, neu’n rhagweld gorfod dileu swyddi. Mae’r golled ganolrifol fesul busnes sy’n ymateb i’r arolwg yn sgil yr argyfwng rhwng £50,001 a £100,000. Mae’r golled ganolrifol fesul busnes yn amrywio yn ôl maint y busnes. Mae’r golled ganolrifol ar gyfer y rhai sy’n cyflogi 1 i 5 aelod o staff o fewn yr ystod o £100,000 i £250,000, tra bo’r golled ganolrifol ar gyfer y rhai sy’n cyflogi mwy na 50 o staff yn fwy na £1,000,000[33].

Byddai cael gwared â’r cyfyngiadau cadw pellter cymdeithasol y tu allan yn lleihau’r pwysau ariannol ar fusnesau yn y sectorau hyn, er bod amrywiaeth yn y sectorau a rhyngddynt. Mae cadw pellter cymdeithasol yn cyfyngu ar gapasiti, sy’n golygu bod yn rhaid i lawer o fusnesau gyfyngu ar eu gweithgareddau neu, mewn rhai achosion, eu hatal nes bydd pellter cymdeithasol yn cael ei dynnu’n ôl. Mae'r effaith fwyaf ar sectorau sy’n dibynnu ar ryngweithio cymdeithasol - er enghraifft, y celfyddydau, hamdden ac adloniant, gyda busnesau’n nodi gostyngiad mewn capasiti o tua 70-80% ar gyfer rhai lleoliadau chwaraeon, 50-70% ar gyfer y rhan fwyaf o theatrau a

[32] https://gov.wales/events-industry-and-supply-chain-business-covid-19-impact-survey-12-november-8-december-2020-html

[33] Mae maint y sampl yn fach wrth adrodd canlyniadau yn ôl maint y busnes, ac felly mae angen bod yn ofalus wrth ddehongli’r canfyddiadau hyn.

40-60% ar gyfer rhai sinemâu.34 Ar y pwynt isaf ym mis Mehefin 2020 roedd llai na chwarter busnesau'r celfyddydau, adloniant a hamdden yn masnachu.

Bydd cael gwared ar yr holl gyfyngiadau yn yr awyr agored yn golygu bod llawer o weithwyr yn y sectorau hyn – a allent fod yn ennill llai na'r Isafswm Cyflog a'r Cyflog Byw Cenedlaethol oherwydd eu bod yn cael 80% o'r cyflog roeddent yn ei gael cyn yr argyfwng – yn gallu dychwelyd i'r gwaith. I lawer o bobl yng Nghymru, mae pandemig COVID-19 wedi cael effaith niweidiol ar incwm eu haelwyd. Mae tystiolaeth o arolygon yn awgrymu bod 20% o bobl mewn sefyllfa waeth yn ariannol o ganlyniad i'r coronafeirws, ac mae 16% yn dweud eu bod mewn sefyllfa well.[34] Mae pryderon wedi cael eu codi ynglŷn ag effaith niweidiol y coronafeirws ar gyllid aelwydydd tlotach, yn enwedig rhai lle mae eu haelodau'n gweithio mewn sectorau sydd wedi cau. Mae'r aelwydydd hyn yn llai tebygol o allu lleihau eu gwariant yn sylweddol o ganlyniad i'r coronafeirws nag aelwydydd mwy cyfoethog, sy'n golygu eu bod yn fwy tebygol o fod yn ariannu eu gwariant yn ystod y cyfyngiadau symud drwy ddefnyddio cynilion (a all fod yn gyfyngedig) a'u bod felly'n cronni dyledion.[35] Mae'r rhai sydd ar incwm is wedi bod yn fwy tebygol o weld eu hincwm yn disgyn, ac mae gweithwyr ar gyflogau is wedi bod yn fwy tebygol na'r rhai sydd ar gyflogau uwch o fod wedi cael eu rhoi ar ffyrlo neu wedi colli eu swyddi.[36]

Byddai ailgyflwyno mesurau cadw pellter cymdeithasol yn arwain at gostau sylweddol, yn enwedig pe bai mesurau'n cael eu codi a'u hailgyflwyno dro ar ôl tro - er enghraifft, mewn ymateb i amrywiadau tymhorol mewn cyfraddau trosglwyddo. Mae busnesau wedi mynegi eu bod yn ffafrio cael gwared ar gyfyngiadau'n llwyr yn fwy na chyflymder, sy'n rhoi mwy o sicrwydd i gynllunio a buddsoddi, a byddai'n well ganddynt weld mesurau'n cael eu cadw os byddant yn lleihau'r risg o gyfyngiadau symud yn y dyfodol neu ailgyflwyno cyfyngiadau mwy llym. Ar gyfer rhai sectorau (er enghraifft, digwyddiadau mawr), mae'r angen i gael amseroedd arweiniol hirach i drefnu digwyddiadau yn gwaethygu costau ailgyflwyno mesurau. Mae awdurdodau lleol hefyd wedi buddsoddi'n sylweddol mewn mesurau cadw pellter cymdeithasol a fyddai'n ddrud i'w hailgyflwyno ar ôl cael gwared arnynt.

Dylid nodi y gallai llacio mesurau cadw pellter cymdeithasol a chyfyngiadau eraill fod yn bwynt lle mae'r busnesau hynny a oedd yn cael eu cadw mewn cyflwr 'gaeafgysgu' gan Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y Deyrnas Unedig yn penderfynu nad ydynt yn gallu ailagor, o fod wedi colli staff neu nad oes ganddynt ddigon o arian wrth gefn i allu ailddechrau'n hyderus.

Yn arolwg Iechyd Cyhoeddus Cymru ar iechyd a llesiant (21 i 27 Mehefin 2021), dywedodd 41% o'r ymatebwyr eu bod wedi bod yn poeni 'ychydig bach' am fynd i fannau cyhoeddus a dywedodd 13% eu bod wedi bod yn poeni am y peth 'yn fawr iawn'. Mae hyn yn awgrymu bod lleiafrif sylweddol o boblogaeth Cymru yn poeni am ddal y coronafeirws, hyd yn oed ar ôl cael y brechlyn. O ganlyniad, mae'n rhesymol

---

[34] Iechyd Cyhoeddus Cymru (2021) Arolwg Ymgysylltu â'r Cyhoedd ar Iechyd a Llesiant yn ystod Mesurau'r Coronafeirws: Wythnos 48: 1 – 7 Mawrth 2021.

[35] Bangham & Leslie (2020) Rainy days: An audit of household wealth and the initial effects of the coronavirus crisis on saving and spending in Great Britain. Resolution Foundation.

[36] Resolution Foundation: [Incymau, cynilion a gwariant drwy argyfwng y coronafeirws](#) Tachwedd 2020

disgwyl y bydd hyn yn effeithio ar eu hymddygiad ar ôl llacio'r cyfyngiadau ymhellach, a bydd hyn, yn ei dro, yn effeithio ar y galw mewn rhai diwydiannau.

EFFEITHIAU AMGYLCHEDDOL

Gallai'r cynnydd posibl yn nifer y bobl sy'n symud effeithio ar ansawdd aer wrth i bobl ddechrau teithio'n bellach yng Nghymru ac i Gymru. Bydd y sefyllfa bresennol o ran iechyd a chapasiti cyfyngedig trafnidiaeth gyhoeddus yn golygu bod mwy yn defnyddio cerbydau preifat a bydd llai yn rhannu ceir. Mae teithio llesol yn cael ei hyrwyddo'n weithredol, ond nid yw hyn yn debygol o fod yn ymarferol ar gyfer pellteroedd hirach.

Gallai defnyddio mwy o fannau awyr agored hefyd gael effaith gadarnhaol ar agweddau a chanfyddiadau pobl o nwyddau cyhoeddus amgylcheddol. Gallai hyn helpu i atgyfnerthu manteision mesurau amddiffyn yr amgylchedd wrth i ni symud ymlaen o'r cyfyngiadau symud dros amser. Mae perygl hefyd o gael effeithiau amgylcheddol negyddol o ganlyniad i gael gormod o bobl mewn un lle a thaflu sbwriel, sydd wedi'i weld yn ddiweddar mewn mannau yng Nghymru a llawer o ardaloedd twristiaeth poblogaidd ledled Lloegr. Mae hyn yn cael ei waethygu gan y newid i ddarparu bwyd a diod tecawê o ystyried y cyfyngiadau parhaus ar dafarndai, caffis a bwytai. Gallai negeseuon cyhoeddus ynghylch yr angen i weithredu'n gyfrifol i ddiogelu'r amgylchedd ac osgoi lleoedd gorlawn helpu i liniaru hyn ymhellach. Mae'n debyg y bydd problem barhaus gyda mwy o wastraff o fwyd a diod tecawê nes bydd y cyfyngiadau ar safleoedd cysylltiedig wedi'u llacio.

ASESIADAU O'R EFFAITH

Effeithiau ar gydraddoldeb

Mae asesiad o'r effeithiau yn ôl nodweddion gwarchodedig wedi'i nodi isod. Yn gyffredinol, mae'r cynnig yn hyrwyddo cydraddoldeb gan ei fod yn caniatáu i hyd at chwech o bobl o hyd at chwe aelwyd gwrdd am unrhyw reswm yn yr awyr agored, gan gynnwys gerddi preifat a lleoliadau lletygarwch yn yr awyr agored a fydd wedi effeithio ar wahanol grwpiau mewn gwahanol ffyrdd.

Grŵp neu nodwedd warchodedig	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau?***
Oed (meddwl am wahanol grwpiau oedran)	*Cadarnhaol: Bydd caniatáu i unrhyw nifer o bobl gwrdd yn yr awyr agored am unrhyw reswm* o fudd i'r rhai sy'n cael eu hynysu oddi wrth eu teulu a'u ffrindiau, gan liniaru effeithiau unigrwydd ac arwahanrwydd neu allgáu digidol. *Negyddol:* Mae'n bosibl y bydd pobl o bob oed, ond yn enwedig pobl hŷn, y rhai sydd â chyflyrau iechyd isorweddol neu bobl anabl, yn poeni am fwy o risgiau o ganlyniad i gynnydd yn nifer y bobl sy'n cymdeithasu yn yr awyr agored Er mai dewis personol fyddai cymdeithasu yn yr awyr agored neu fynd i ddigwyddiadau a gweithgareddau awyr agored wedi eu trefnu, ni fyddai o reidrwydd yn ddewis personol i'r rhai sy'n gweithio yn yr amgylcheddau hyn. Ar ben hynny, byddai pob unigolyn yn dibynnu ar ymddygiad	Mae amrywiaeth o ddata arolwg yn awgrymu mai pobl iau (18-29 oed) yw'r mwyaf tebygol o boeni am eu hiechyd meddwl, a'u bod yn fwy tebygol o deimlo'n ynysig na grwpiau eraill. Mae pobl dros 70 oed yn fwy tebygol o fod yn poeni am eu hiechyd a'r risg o ddal COVID-19. Fodd bynnag, mae'r rhan fwyaf o'r grŵp oedran hwn wedi cael y dos cyntaf o'r brechlyn o leiaf, felly gallai hynny leddfu rhai o'r pryderon.	Bydd negeseuon cyhoeddus yn rhoi arweiniad ar sut gall pobl leihau risgiau wrth ymgynnull mewn grwpiau mawr. Mae canllawiau statudol wedi cael eu cyhoeddi i fusnesau gwblhau asesiad risg a chymryd camau rhesymol i leihau'r posibilrwydd o ddod i gysylltiad â'r coronafeirws a'i ledaeniad. Dylai cyflogwyr ymgynghori â gweithwyr ynghylch y mesurau sy'n cael eu cymryd i ddiogelu'r cyhoedd a'u gweithlu. Canllawiau parhaus i'r rhai sy'n eithriadol o agored i niwed yn glinigol i sicrhau bod risgiau ychwanegol yn cael eu hystyried pan fyddant dan do.

	i ystyried ei ddiogelwch ei hun yn ogystal â diogelwch pobl eraill.		
Anabledd (meddyliwch am wahanol fathau o anabledd)	Cadarnhaol: ar gyfer pobl anabl nad oedd angen iddynt gael gafael ar ddarpariaeth o dan gymorth a gofal, byddant yn cael cwrdd yn gymdeithasol gyda ffrindiau ychwanegol mewn mwy o nifer mewn lleoliadau awyr agored Negyddol: Mae'n bosibl y bydd pobl sydd â chyflyrau iechyd isorweddol neu bobl anabl yn poeni am fwy o risgiau o ganlyniad i gynnydd yn nifer y bobl sy'n cymdeithasu yn yr awyr agored. Yn ogystal, mae'r grŵp hwn yn fwy tebygol nag unrhyw grŵp arall o fethu â derbyn y brechlyn oherwydd eu nam. Yn anochel, gallai hyn arwain at fwy o bryder ac arwain at hunan-eithrio. Er mai dewis personol fyddai cymdeithasu yn yr awyr agored neu fynd i ddigwyddiadau a gweithgareddau awyr agored wedi eu	Roedd ein rheolau eisoes yn caniatáu i bobl anabl (gan gynnwys plant anabl) gael gafael ar gymorth a gofal gan ffrindiau a theulu. Felly, gallai pobl anabl gyfarfod yn barod.	Bydd negeseuon cyhoeddus yn rhoi arweiniad ar sut gall pobl leihau risgiau wrth ymgynnull mewn grwpiau mawr. Mae canllawiau statudol wedi cael eu cyhoeddi i fusnesau gwblhau asesiad risg a chymryd camau rhesymol i leihau'r posibilrwydd o ddod i gysylltiad â'r coronafeirws a'i ledaeniad. Dylai cyflogwyr ymgynghori â gweithwyr ynghylch y mesurau sy'n cael eu cymryd i ddiogelu'r cyhoedd a'u gweithlu

	trefnu, ni fyddai o reidrwydd yn ddewis personol i'r rhai sy'n gweithio yn yr amgylcheddau hyn. Ar ben hynny, byddai pob unigolyn yn dibynnu ar ymddygiad i ystyried ei ddiogelwch ei hun yn ogystal â diogelwch pobl eraill.		
Ailbennu rhywedd (y weithred o drawsnewid a phobl drawsryweddol)	*Cadarnhaol:* Efallai fod y cyfyngiadau wedi cyfyngu ar y gallu i gael mynediad at rwydweithiau cymorth a fyddai'n cael effaith negyddol ar lesiant.	*Ni nodwyd unrhyw dystiolaeth benodol*	Ni chynigir mesurau lliniaru ychwanegol penodol ar wahân i'r negeseuon cyffredinol fel yr amlinellir yn yr asesiad effaith hwn
Beichiogrwydd a mamolaeth	***Cadarnhaol:*** Mae'n bosibl bod y cyfyngiadau ar gwrdd ag aelwydydd eraill wedi gwaethygu unigrwydd, teimlo'n ynysig neu'r gallu i gael mynediad at rwydweithiau cymorth	*Ni nodwyd unrhyw dystiolaeth benodol*	Ni chynigir mesurau lliniaru ychwanegol penodol ar wahân i'r negeseuon cyffredinol fel yr amlinellir yn yr asesiad effaith hwn
Hil (yn cynnwys gwahanol leiafrifoedd ethnig, sipsiwn a theithwyr a mudwyr, ceiswyr lloches a ffoaduriaid)	*Cadarnhaol:* Dim effeithiau gwahaniaethol penodol *Negyddol:* Mae'n hysbys bod unigolion Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig yn wynebu mwy o risg yn sgil effeithiau'r coronafeirws ac fe allent fod yn fwy	(NEED TO INCLUDE STATES ON VACCINE TAKE UP AND DEATHS FOR THIS CATEGORY)	Gweithgarwch cyfathrebu cyffredinol ar y risgiau i wahanol grwpiau ac angen parhaus i bawb barhau i ddilyn canllawiau, sy'n ymwneud yn benodol â defnyddio ei grebwyll ei hun a meddwl am ei ymddygiad ei hun i leihau'r cysylltiad a'r lledaeniad ac i feddwl

	pryderus ynghylch llacio’r cyfyngiadau.		am ddiogelwch pobl eraill, nid dim ond eu diogelwch eu hunain. Mae hyn yn cynnwys ystyried a fyddai’n briodol • cadw pellter cymdeithasol oddi wrth bobl eraill nad ydych chi’n byw gyda nhw neu sy’n rhan o’ch aelwyd estynedig (os oes modd); hylendid dwylo da • Cael prawf a hunanynysu os oes gennych chi symptomau • Hunanynysu pan fydd swyddogion olrhain cysylltiadau yn dweud wrthych am wneud hynny • Dylech osgoi mannau lle mae llawer o bobl yn casglu os oes modd, neu ystyried gorchuddion wyneb, hyd yn oed pan fyddwch chi yn yr awyr agored mewn cynulliadau mawr.
Crefydd, cred a diffyg cred	Heb ganfod effeithiau gwahaniaethol penodol	*Amh*	Ni chynigir mesurau lliniaru ychwanegol penodol ar wahân i’r

			negeseuon cyffredinol fel yr amlinellir yn yr asesiad effaith hwn
Rhyw / Rhywedd	*Cadarnhaol:* Mae'n ymddangos bod y cyfyngiadau'n effeithio ar wahanol rywiau mewn gwahanol ffyrdd, a gellid lliniaru hyn drwy lacio'r cyfyngiadau.	Mae arolygon yn dangos bod menywod yn fwy tebygol o fod yn hunanynysu, o boeni'n fawr am eu hiechyd meddwl, o deimlo'n bryderus ac o deimlo'n ynysig. Mae mwy o fenywod yn dweud bod y cyfyngiadau symud yn cael effaith negyddol ar eu cwsg	Ni chynigir mesurau lliniaru ychwanegol penodol ar wahân i'r negeseuon cyffredinol fel yr amlinellir yn yr asesiad effaith hwn
Cyfeiriadedd rhywiol (lesbiaidd, hoyw a deurywiol)	Heb ganfod effeithiau gwahaniaethol penodol	*Amh*	Ni chynigir mesurau lliniaru ychwanegol penodol ar wahân i'r negeseuon cyffredinol fel yr amlinellir yn yr asesiad effaith hwn
Priodas a phartneriaeth sifil	Heb ganfod effeithiau gwahaniaethol penodol.	Roedd pobl a oedd yn briod neu'n cyd-fyw yn llai tebygol na'r cyfartaledd o deimlo'n unig (unigrwydd y 'cyfnod clo' a chronig) (arolwg barn a ffordd o fyw ONS, Mai 20)	Ni chynigir mesurau lliniaru ychwanegol penodol ar wahân i'r negeseuon cyffredinol fel yr amlinellir yn yr asesiad effaith hwn
Plant a phobl ifanc hyd at 18 oed	*Cadarnhaol:* Mae plant dan 11 oed wedi cael eu heithrio o'r cyfyngiadau awyr agored blaenorol, yn ogystal â phlant hyd at 18 oed wrth gymryd rhan mewn gweithgareddau wedi eu trefnu ar gyfer datblygiad a llesiant plant.	Y ddau brif fater i blant (12-18 oed) o ran cyfyngiadau yw 'peidio â gallu treulio amser gyda ffrindiau' (72%) a 'peidio â gallu ymweld ag aelodau o'r teulu' (59%) (arolwg Coronafeirws a Fi, Ionawr 2021)	Ni chynigir mesurau lliniaru ychwanegol penodol ar wahân i'r negeseuon cyffredinol fel yr amlinellir yn yr asesiad effaith hwn

	Bydd y llacio hwn yn cael effaith gadarnhaol ar blant a phobl ifanc sy’n gallu cymdeithasu’n rhydd yn unrhyw le y tu allan heb gap ar niferoedd. Yn negyddol, fel y crybwyllwyd gyda grwpiau eraill, gallai pryderon ac ofnau godi ynghylch llacio ehangach ar gyfer y rhai o dan 18 oed oherwydd na fyddant wedi cael y brechiad oherwydd eu hoedran (ac eithrio rhai pobl ifanc 16 – 17 oed sydd â chyflyrau iechyd isorweddol). Mae’n bosibl na fyddant yn teimlo mor ddiogel â grwpiau eraill gan y byddent yn fwy agored i’r feirws na’r rhai sydd wedi cael y ddau frechlyn.		
Aelwydydd incwm isel	*Cadarnhaol:* Mae’n bosibl bod y cyfyngiadau ar gwrdd ag aelwydydd eraill wedi gwaethygu unigrwydd, teimlo’n ynysig neu’r gallu i gael mynediad at rwydweithiau cymorth.	*Arolwg Llesiant Iechyd Cyhoeddus Cymru*: mae’r rhai sy’n byw yn yr ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru yn fwy tebygol o fod yn hunanynysu ac o deimlo’n bryderus ac ynysig yn ystod cyfyngiadau'r coronafeirws, yn ogystal â bod yn fwy	Ni chynigir mesurau lliniaru ychwanegol penodol ar wahân i’r negeseuon cyffredinol fel yr amlinellir yn yr asesiad effaith hwn

		pryderus am eu hiechyd meddwl	

Hawliau Dynol a Chonfensiwn y Cenhedloedd Unedig

Prif bwrpas y cyfyngiadau a'r gofynion sy'n gysylltiedig â'r cyfyngiadau symud yw diogelu hawl pawb i fywyd. Mae hyn wedi arwain at gyfyngiadau ar hawliau megis ar fywyd preifat a theuluol a'r rhyddid i ymgynnull a chymdeithasu ar sail y gellir ei gyfiawnhau yn ymwneud ag iechyd. Mae iechyd y cyhoedd yn cael ei ddisgrifio fel rheswm derbyniol dros atal yr hawliau hyn, ar yr amod ei fod yn angenrheidiol ac yn gymesur. Er gwaethaf y cyfyngiadau symud parhaus, yn gyffredinol mae'r cynnig hwn yn effeithio ar y canlynol:

Hawliau Dynol	***Beth yw effeithiau cadarnhaol neu negyddol y cynnig?***	***Rhesymau dros eich penderfyniad (gan gynnwys tystiolaeth)***	***Sut byddwch chi'n lliniaru'r effeithiau negyddol?***
Yr hawl i fwynhau perthnasau teuluol heb ymyrraeth gan y llywodraeth (ee yr hawl i fyw gyda'ch teulu ac i gael cyswllt rheolaidd)	*Cadarnhaol*: bydd cael gwared ar y cyfyngiadau ar gwrdd â phobl eraill dan d yn hwyluso perthnasoedd teuluol drwy gyfyngu ar y cyfyngiadau a osodir gan y llywodraeth. Mae'r cyfyngiadau sy'n dal yn eu lle o ran bod dan do a nifer yr aelwydydd yn parhau i fod yn gymesur ar sail iechyd y cyhoedd.	Roedd y cyfyngiadau'n seiliedig ar resymau iechyd y cyhoedd ac mae'r broses asesu ac adolygu'n ceisio dileu'r rhain cyn gynted â nad ydynt yn gymesur mwyach. Mae'r broses hon wedi arwain at y cynnig i godi'r cyfyngiad hwn.	Does dim effeithiau negyddol penodol yn deillio o'r cynnig.

Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn

Ystyriwyd y confensiwn yn yr asesiad hwn. Mae'r cyfyngiadau ar symud ac ymgynnull yn gwrthdaro â'r Erthyglau canlynol:

- Erthygl 15 – Mae gan blant yr hawl i gydgyfarfod ac ymuno gyda grwpiau a sefydliadau, cyn belled â bod hynny ddim yn cadw pobl eraill rhag mwynhau eu hawliau.

- Erthygl 31 – Mae gan bob plentyn hawl i ymlacio a chwarae, ac i gymryd rhan mewn amrywiaeth eang o weithgareddau.

Nid yw plant dan 11 oed yn cael eu cynnwys yn y cyfyngiadau ar gwrdd y tu allan. Bydd y mesur llacio hwn yn lliniaru’r cyfyngiadau ar blant hŷn ac yn caniatáu iddynt gwrdd â rhagor o’u ffrindiau ar yr un pryd. Bydd yr hawliau hyn yn dal i gael eu cyfyngu gan yr angen i atal y feirws rhag lledaenu a diogelu iechyd y cyhoedd (ee cadw pellter corfforol parhaus).

Mae’r arolwg Coronafeirws a Fi o 23,700 o blant yng Nghymru yn sicrhau bod safbwyntiau plant yn sail i ddewisiadau polisi (Erthygl 12 – Mae gan blant yr hawl i ddweud beth ddylai ddigwydd yn eu barn nhw, pan fydd oedolion yn gwneud penderfyniadau sy’n effeithio arnynt, a bod eu barn yn cael ei hystyried). Mae'r arolwg wedi canfod mai’r ddwy reol aros gartref sydd wedi cael yr effaith fwyaf ar sut mae pobl ifanc (12-18 oed) yn teimlo yw ‘peidio â gallu treulio amser gyda ffrindiau’ (72%) a ‘peidio â gallu ymweld ag aelodau'r teulu’ (59%). I lawer, mae wedi bod yn bleser treulio mwy o amser gyda’r teulu, dysgu sgiliau newydd a mwynhau’r awyr agored mewn gerddi ac wrth ymarfer corff dyddiol.

I rai, mae’r cyfnod hwn hefyd wedi dod â rhyddhad o bwysau cymdeithasol ac iechyd blaenorol fel anawsterau iechyd meddwl neu fwlio.

Y Gymraeg

Ni chanfuwyd bod y cynnig yn cael unrhyw effaith negyddol ar y Gymraeg. Yn gyffredinol, gallai’r gallu i gwrdd â phobl o hyd at bum aelwyd y tu allan gael effaith gadarnhaol ar y defnydd o’r Gymraeg. Bydd hyn yn galluogi siaradwyr Cymraeg i gwrdd â siaradwyr Cymraeg eraill ledled Cymru a thu hwnt. Nid yw’r cynnig hwn yn effeithio ar addysg cyfrwng Cymraeg.